

KÄRKÖLÄ

Kärkölen kunnan

Taloussuunnitelma
2021–2023

Talousarvio 2021

Sisällys

1. Pormestarin katsaus	2
2. Yleiset lähtökohdat	4
2.1. Talousarvio ja taloussuunnitelma kuntalaissa	4
2.2. Sisältö ja rakenne	4
2.3. Strategiset lähtökohdat	5
2.4. Sisäinen valvonta ja konserniohjeet	7
2.5. Talousarvion rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset.....	7
3. Yleisperustelut	8
3.1. Yleinen taloudellinen tilanne	8
3.2. Kuntatalous.....	8
3.3. Väestö ja työpaikat.....	9
3.4. Kärkölän taloudellinen tilanne	14
3.5. Talousarvion laatimisen lähtökohdat.....	15
3.6. Kärkölän kunnan organisaatiokaavio.....	24
3.7. Yhdistelmä kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä.....	24
4. Toimialakohtaiset perustelut	25
5. Tuloslaskelma	50
6. Investointiosa	51
7. Rahoitusosa	54
8. Talousarvion sitovuustasot	55
9. Taloussuunnitelma 2021-2024	57

1. Pormestarin katsaus

Vuosi 2020 siirtyy historiaan maailmanlaajuisen Covid-19 pandemian vuotena. Alkuvuoden aikana levinnyt virusepidemia on aiheuttanut maailman kehitykseen odottamattoman epäjatkuvuuden. Lähes kaikissa maailman maissa on ihmisten ja yhteiskuntien toimintaa jouduttu rajoittamaan epidemian hillitsemiseksi ja kuolonuhrien välttämiseksi. Rajoitustoimista huolimatta ovat monimuotoiset inhimilliset kärsimykset kohdanneet kaikkia maailman kansalaisia ja tasainen talouskasvu on kääntynyt laskuun. Yleisesti kansantaloudet ovat pyrkineet vähentämään kansalaisten hätää tukemalla monipuolisesti yhteiskunnan instituutioita.

Suomessa kansantuotteen arvioidaan supistuvan 5-10% ja valtio joutuneen lisäämään velanottoa yli 20% rahoittaakseen epidemian aiheuttamien kustannusnousujen ja taloudellisten menetysten korvaamisen julkiselle sektorille, yrityksille ja yksityishenkilöille.

Kärkölän talouden osalta virusepidemia on aiheuttanut kustannusnouja useilla toiminnan osa-alueilla ja samanaikaisesti erityisesti verotulot kääntyvät laskuun. Valtioneuvoston esittämien avustustoimien myötä kunnan talous ei kuitenkaan kärsi pelätyssä laajuudessa. Valtion päätöksillä yhteisöverotuoton jako-osuutta kunnille kasvatetaan, valtionosuuksia korotetaan ja kuntien koronakustannukset korvataan. Koronakustannusten korvaus kohdistuu myös sairaanhoitopiireihin ja hyvinvointikuntayhtymiin.

Vuoden 2021 talousarvion osalta keskeinen epävarmuustekijä on virusepidemian aiheuttamat vaikutukset kustannuksiin ja verotuloihin. Sosiaali- ja terveystoimen menojen ennakointia muuten parantaa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän johtamisen kehittyminen talouden hallinnan osalta. Myös koronaepidemian aikana syntyneen hoitovelan ja sen purkamisen kustannuksia on vaikea arvioida. Pääosassa kustannuksista arvioidaan kustannusnousujen olevan 1-3 %. Kustannusnousut johtuvat pääosin palkkojen korotuksista.

Kunta on linjannut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keskeiseksi tavoitteeksi jatkossakin. Ennaltaehkäisevällä työllä nuorison ja ikääntyneiden parissa pyritään pitämään SOTE-kustannukset kurissa ja työllisyyden hoidon avulla parantamaan verokertymää.

Sivistystoimen palveluja pyritään kehittämään nykyiseltä pohjalta. Kustannusnousua aiheuttaa palkkojen korotukset. Keskeinen sivistyksen osa-alue on rakentaminen. Vuonna 2019 valmistui Keltasiiven koulu 0-4 luokille. Vuonna 2021 valmistuu uusi liikuntahalli ja 2022 valmistuu Yhtenäiskoulun toinen vaihe 5-9 luokille ja kirjastolle. Nämä välttämättömät rakennushankkeet nostavat huomattavasti tulevien vuosien vuosikatetavoitetta.

Vuosi 2021 on vaalivuosi. Uusi valtuusto aloittaa työnsä kesäkuun alusta. Ensi vuoden keskeisiä tehtäviä on kunnan myönteisen kehityksen jatkaminen. Laajan hyvinvointisuunnitelman hyväksyminen ja yhteistyössä laatia kunnan uusi strategia ovat edessä jo kesän 2021 aikana. Talouden ja taseen kannalta tulee keskeiset päätökset liittymään kiinteistöihin ja lainanottoon. Kiinteistöjärjestelyjen jatkaminen Danske Bank Oyj:n kanssa tulee myös harkittavaksi loppuvuoden aikana.

2. Yleiset lähtökohdat

2.1. Talousarvio ja taloussuunnitelma kuntalaissa

Talousarvion ja -suunnitelman valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttamisesta ja sitovuudesta säädetään kuntalain 110 pykälässä.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan (110.3 §).

2.2. Sisältö ja rakenne

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan **käyttötalouden, investointien, tuloslaskelman ja rahoituksen** näkökulmista.

Käyttötaloudessa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden, kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Tuloslaskelmassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin.

Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Taloussuunnitelma laaditaan kolmivuotisena vuosille 2021–2023. Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

2.3. Strategiset lähtökohdat

Talousarvion ja -suunnittelun lähtökohtana on kunnanvaltuuston 18.9.2017 hyväksymä kuntastrategia. Strategia laadittiin luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteisissä työpajoissa. Luonnokseen pyydettiin kuntalaisten kommentteja.

Kärkölän strategian mukaan

Kärkölä on ulospäin suuntautuva ja myönteisesti tunnettu, terve, itsenäinen yhteisöllinen sekä menestyvä - ihmisen kokoinen kunta.

Toimintaa ohjaavina arvoina ovat:

Strategian tavoitteet ja toimenpiteet on jaettu neljään osa-alueeseen:

yhteistyö, hyvinvointi, kasvu ja talous.

Strategiaa toteutetaan käytännön toimenpiteillä, jotka kirjataan vuosittain talousarvioon toiminnallisina tavoitteina, jotka sitovat hallintokuntia. Sitovien tavoitteiden lisäksi vision ja arvojen tulee toteutua jokaisen luottamushenkilön ja työntekijän jokapäiväisessä työssä ja päätöksenteossa.

Kunnanvaltuusto on 12.12.2011 hyväksynyt Kärkölän kunnan **elinkeinostrategian**, joka sisältää tavoitteita elinkeinoelämän edellytysten turvaamiseksi Kärkölässä.

Kunnanvaltuuston 28.5.2018 hyväksymä **viestintä- ja markkinointistrategia** pohjautuu kunnan strategiaan ja määriteltyyn visioon sekä arvoihin. Strategian pohjalta toimikunta laatii viestinnän ja markkinoinnin vuosittaiset toimintasuunnitelmat ja määrärahan käyttösuunnitelmat.

Viestintä- ja markkinointistrategian toimenpiteillä edesautetaan kunnan tavoitteiden saavuttamista, vahvistetaan kunnan imagoa ja edistetään kuntalaisten ja henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia. Strategiassa asetetaan viestinnälle ja markkinoinnille kehittämistavoitteet, määritellään toimenpiteet, joilla ne saavutetaan sekä seurannan mittarit.

Kunnanvaltuuston 25.5.2020 hyväksymää asumisen strategiaa toteuttamaan palkataan kehityspäällikkö, jonka tehtäviin kuuluu myös tonttien markkinointi ja myynti sekä kunnan kiinteistöjen kaupallinen kehittäminen. Keskeisinä tavoitteina on kunnan jalostamien tonttien aktiivinen myynti, palveluasumisen tarpeisiin vastaaminen ja kunnan elinvoimaa lisäävien hankkeiden toteuttaminen.

Kunta on luovuttanut sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuun Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymälle. Terveystoimintalain perusteella kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu edelleen kunnan tehtäviin. Vuosittain laaditaan hyvinvointisuunnitelma, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus, joka esitellään keväällä 2021. Laaja hyvinvointikertomus on tarkoitus valmistella kuluvalle valtuustokaudella ja viedä se uuden valtuuston päätettäväksi vuonna 2021 alkavalla valtuustokaudella.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista tuli voimaan 1.7.2013. Lain 5 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi. Suunnitelmassa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä ja suunnitelma on laadittava osana kaikkien yhteistoiminta-alueen kuntien strategista suunnittelua. Kunta on palkannut tavoitetta edistämään senioriohjaajan, jonka toimikautta on tarkoitus jatkaa kunnan testamenttivaroilla.

Lastensuojelulain mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelma hyväksytään kunkin kunnan valtuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Tämän valtuustokauden suunnitelma on laadittu maakunnan laajuisena suunnitelmana, jossa on kuntakohtaisesti huomioitu kuntien erityispiirteitä ja niistä johtuvia toimenpidetarpeita. Suunnitelma on valmistunut vuoden 2018 lopussa ja se on hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 11.11.2019 § 46.

Arki terveeksi – mieli hyväksi, Päijät-Hämeen ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön toimintasuunnitelma 2018–2021 on hyväksytty Kärkölen sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 25.1.2018 § 6.

Tavoitteena turvallisuus, Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma 2017–2020 on hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 3.4.2017 § 15.

Ehkäisevää työtä on Päijät-Hämeessä kehitetty ja edistetty systemaattisesti vuodesta 2010 alkaen. Päijät-Hämeen ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön sekä pelihaittojen ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön seudullisesta koordinaatiosta vastaa Sosiaalialan osaamiskeskus Verso, joka tekee tiivistä yhteistyötä alueen kuntien kanssa.

2.4. Sisäinen valvonta ja konserniohjeet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on edistää kuntakonsernin toiminnan taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus, henkilöstö ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen.

Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä. Lautakunnat vastaavat siitä omilla toimialoillaan. Pormestari ja toimialojen johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta omilla toimialueillaan.

Kunnanhallitus hyväksyi 14.1.2019 Kärkölen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, joka tuli voimaan 1.2.2019. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on perusteltua päivittää uudella valtuustokaudella.

2.5. Talousarvion rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset

Valmisteilla oleva hallintosäännön muutos voi aiheuttaa vuoden 2021 talousarvion rakenteeseen muutoksia. Kunnanhallitus esittää uuden hallintosäännön kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi 9.11.2020. Nykyisessä hallintosäännössä määritellyt toimialat tulevat pääosin säilymään entisellään. Erityisiä kehitystarpeita on todettu elinvoimahankkeiden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, liikuntapaikkojen ja Huovilan puistoon liittyvän päätöksenteon kehittämisen. Mahdolliset muutokset pyritään ensimmäisessä vaiheessa toteuttamaan nykyisen talousarviorakenteen puitteissa.

3. Yleisperustelut

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen kansantalouden kehitys on Covid 19-pandemian seurauksena supistumassa arvioiden mukaan 5-10% bruttokansantuotteella mitattuna. Viruksen aiheuttamien terveyshaittojen torjunta ja ennaltaehkäisy rajoitustoimin on jatkunut lähes koko vuoden 2020. Epidemian seurauksena on Suomen työttömyystilanne heikentynyt huomattavasti. Yritysten liiketoiminta on pääsääntöisesti kärsinyt heikentyneestä kotimaisesta ja vientikysynnästä.

Pandemian aiheuttamia pitkäaikaisia vaikutuksia globaaliin talouteen on vaikea arvioida. Normaalia elämäntapaa on rajoitettu pääosassa maailman valtioita. Syksyllä 2020 Euroopassa virus leviää aktiivisesti toisena aaltona. Lukuisat lääketeollisuuden yritykset kehittävät viruksen torjuntaan rokotetta, jonka arvioidaan olevan käytettävissä 2021 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Pandemian lisäksi talouden epävarmuutta lisää protektionistisen talousajattelun lisääntymisen aiheuttamat valtioiden väliset ”kauppasodat”.

Suomessa myös kuntatalous on kärsinyt taloudellisesti raskaasti tulojen vähentymisen ja kustannusten nousujen seurauksena. Valtiovalta on pyrkinyt voimakkaasti tukemaan kuntia, yrityksiä ja yksityishenkilöitä epidemian aiheuttamien menetysten korvaamiseksi.

Pandemian vaikutukset ihmisten käyttäytymiseen ja maailmantalouteen tulevat monilta osin olemaan pitkävaikutteisia tai jopa pysyviä. Etätöiden yleistyminen, digitalisaatio, lentoliikenne, matkustelu ja tapahtumateollisuus ovat ainakin osa-alueita, joissa muutokset ovat voimakkaita.

Hallitusohjelman tavoitteesta 75% työllisyysasteesta talouden vakauttamiseksi on jouduttu luopumaan. Yhteiskunnan toimintojen turvaamiseksi ja rahoittamiseksi valtio ottaa huomattavasti lisää velkaa vuonna 2020-2021. Tämä elvyttävä talouspolitiikka on välttämätön, mutta aiheuttaa tulevaisuudessa haasteita julkisen sektorin toiminnan rahoittamiselle.

3.2. Kuntatalous

Kärkölän kunnan talouden tila on pidemmän ajan tarkastelulla varsin haastava. Kahtena edellisenä vuotena on kunta pystynyt vuosikatteellaan

kattamaan vain noin 30 % poistoista. Tulevien vuosien ennusteiden mukaan vuositulo heikkenisi vielä nykyisestä. Kärkölän talouteen on tämän koronavuoden aikana tullut muutoksia, joista osalla voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia.

Koronakevään aikana Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä joutui keskittämään henkilöresurssit koronapotilaiden auttamiseen. Tämä tarkoitti entisestään vähäisempää kiireettömän hoidon tarjontaa Järvelän terveyskeskuksessa.

Koronatilanteen myötä asiakkaiden hakeutuminen hoitoon Hollolaan tai Lahteen jäi myös alhaiselle tasolle. Tästä syystä Kärkölän terveydenhuollon kustannukset alittavat huomattavasti talousarvion tason.

Vuoden 2020 aikana on mahdollisesti syntynyt ns. hoitovelkaa, joka voi nostaa tulevien vuosien terveydenhuollon kustannuksia. Vuoden 2021 alusta Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä järjestää peruspalvelut Kärkölässä yhteisyritys Harjun Terveys Oy:n tuottamana. Hoidon saatavuus tulee todennäköisesti paranemaan, mutta muutoksista syntyviä kustannusvaikutuksia on vaikea ennakoida.

Koronavuosi on lisännyt yleisesti kiinnostusta maalaiskunnassa asumiseen. Kärkölään on tämän hetken tiedon perusteella muuttanut lisääntyvässä määrin lapsiperheitä erityisesti Uudenmaan maakunnan suunnasta. Myös Kärkölän koulurakentamisen ohjelma on lisännyt kiinnostusta kuntaa kohtaan. Toimivat peruspalvelut luovat kuntaan elinvoimaa ja hyvinvointia, jotka toivottavasti myös lisäävät vetovoimaa.

Nykyisenkin hallituksen ohjelmassa on SOTE-uudistuksen vieminen loppuun maakuntatasoiseksi. Päijät-Hämeessä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio on jo viety pitkälle kuntien hyvässä yhteistyössä. Tämän yhteistyön ansiosta Päijät-Häme on hoitanut terveydenhuollon taloudellisesti ja rahoitusasema paranisi SOTE-uudistuksen myötä. Laskelmien mukaan myös Kärkölän kunnan taloudellinen asema paranisi.

Kärkölän kunta on sitoutunut rakentamaan uudet koulutilat ja jäteveden puhdistaminen tulee vaatimaan myös investointeja. Kunnan velkataakka tulee kasvamaan. Kuntatalouden kehittämisessä on keskeistä kunnan pitkäjänteinen kehittäminen. Kunnan tulee varata riittävät resurssit kuntalaisten lakisääteisten palvelujen tuottamiseen. Muiden kuin lakisääteisten palveluiden tuottaminen tulee olla kannattavaa. Useimmat kunnan toiminnot liittyvät hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Hyvinvoivat kuntalaiset luovat perustan kunnan elinvoiman kehittämiselle.

3.3. Väestö ja työpaikat

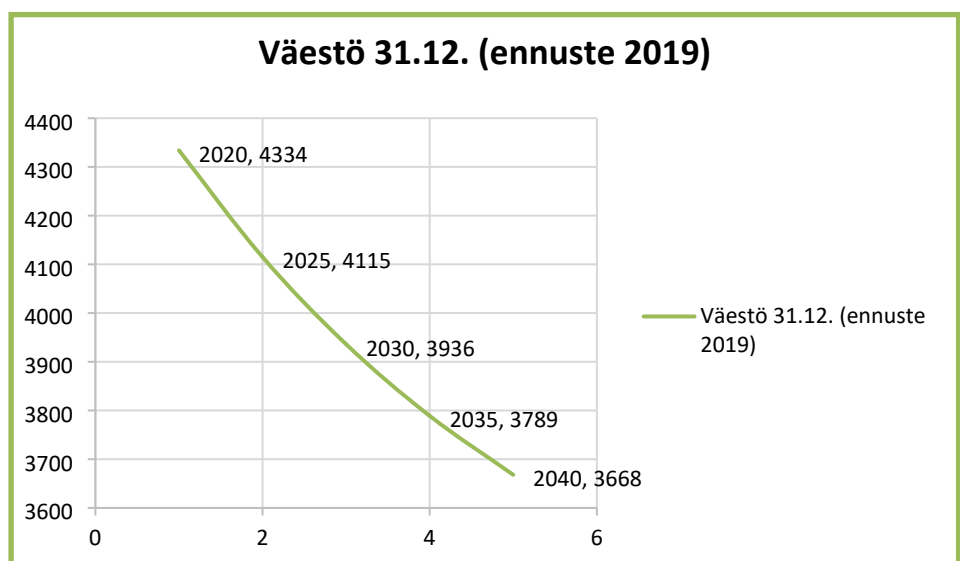
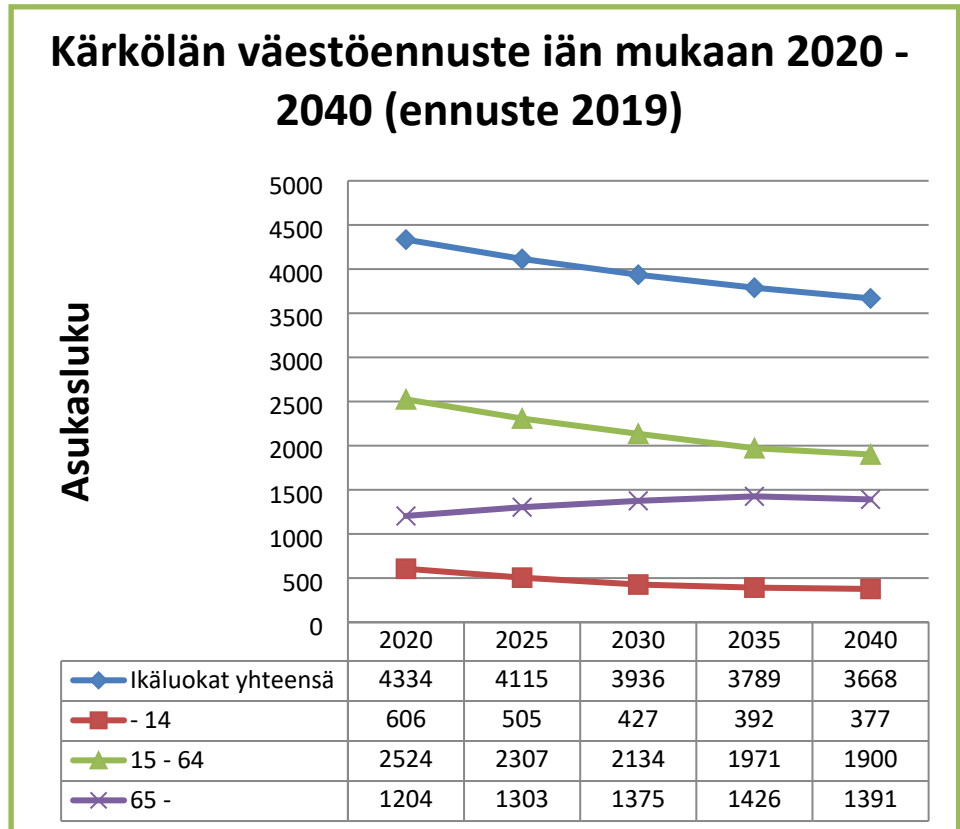
Kärkölän kunnan asukasmäärän muutokset vuosina 2010–2019:

Vuosi	Asukasmäärä	Muutos /hlö	Muutos %
-------	-------------	-------------	----------

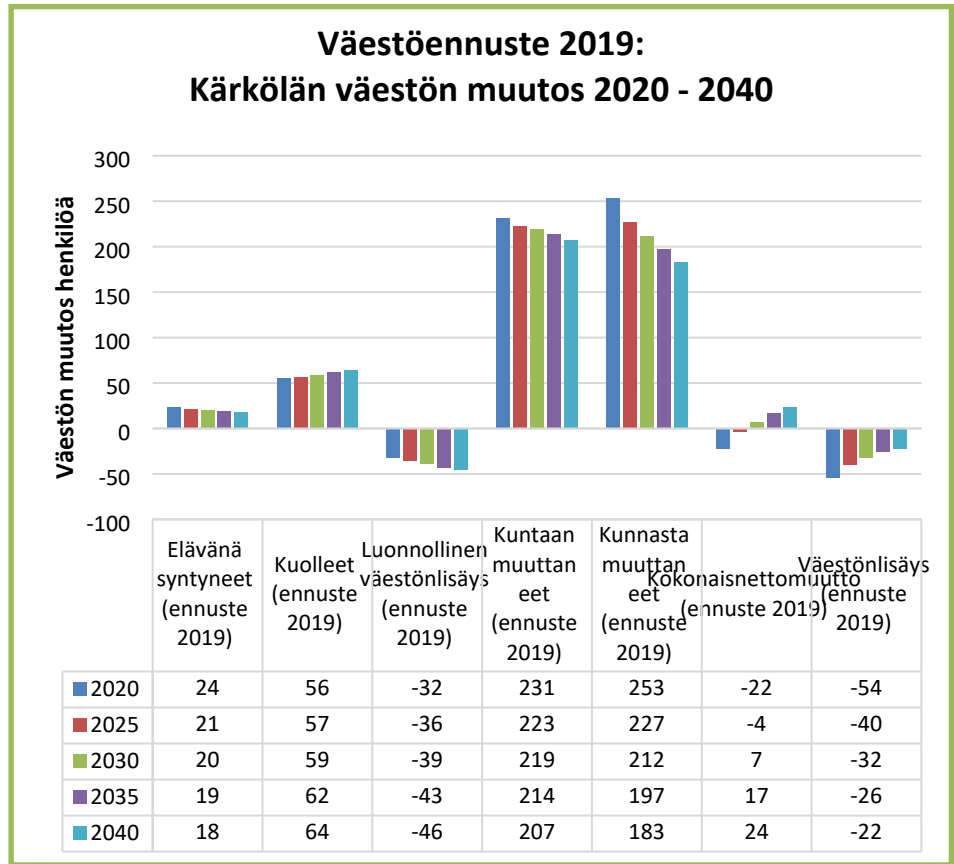
2010	4880	2	0
2011	4796	-84	-1,7
2012	4770	-26	-0,5
2013	4752	-18	-0,4
2014	4651	-101	-2,1
2015	4610	-41	-0,9
2016	4545	-65	-1,4
2017	4509	-36	-0,7
2018	4451	-58	-1,3
2019	4368	-83	-1,9

Tilastokeskuksen viimeisimmän ennusteen mukaan asukasluku vähenee vuodesta 2019 vuoteen 2040 mennessä noin 700 asukkaalla.

Vuoteen 2040 mennessä yli 65-vuotiaiden määrän ennustetaan olevan lähes 20 % suurempi vuoden 2019 tilanteeseen verrattuna.

Alla olevassa taulukossa on kuvattuna viimeisin Tilastokeskuksen ennuste Kärkölen väestön muutoksesta aikavälillä 2020–2040.

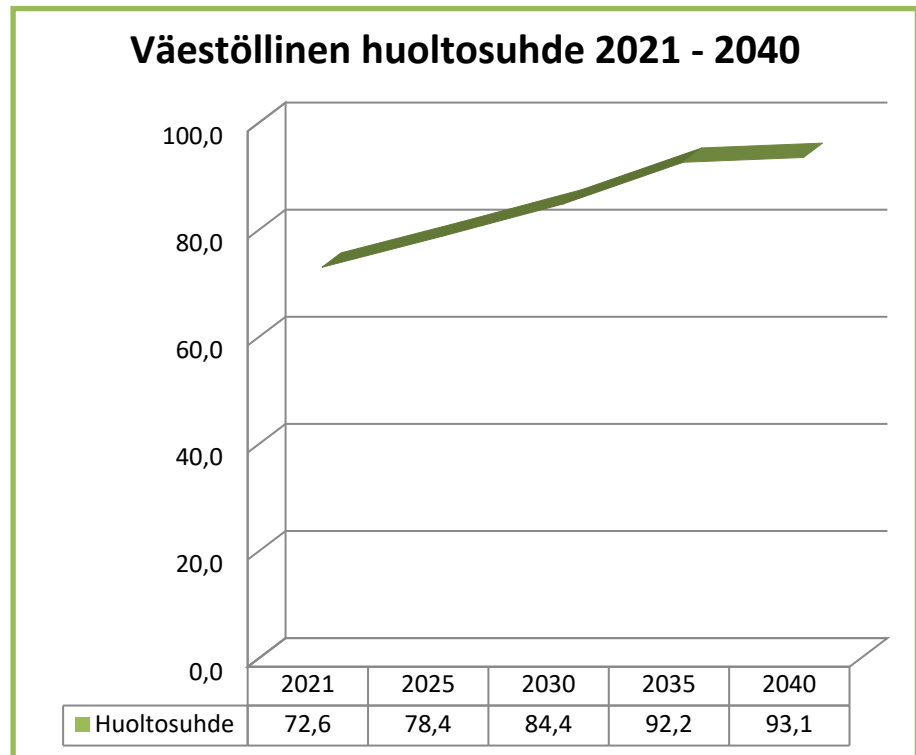
Seuraavassa taulukossa on kuvattu Kärkölen taloudellinen ja väestöllinen huoltosuhde verrattuna Päijät-Hämeen ja koko maan vastaaviin lukuihin.

Taloudellinen huoltosuhde kuvaa sitä osuutta väestöstä, jonka työlliset joutuvat elättämään.

	KOKO MAA	Päijät-Häme	Kärköla
Taloudellinen huoltosuhde 2018	1,33	1,54	1,42
Väestöllinen huoltosuhde 2019	0,61	0,69	0,70

Väestöllisellä huoltosuhteella verrataan työikäisen väestön määrää lasten ja vanhuuseläkeikäisten määrään. Tunnusluku mittaa ainoastaan ikärakennetta, eikä huomioi sitä, tekekö ihminen työtä vai ei.

Tilastokeskuksen ennuste Kärkölän väestöllisen huoltosuhteen muutoksesta vuosille 2021–2040:

Työpaikat ja työvoima

Työvoiman määrä Kärkölässä syyskuun lopussa 2020 oli 2 035 henkilöä. Vastaava luku syyskuun 2019 lopussa oli 2 075 henkilöä.

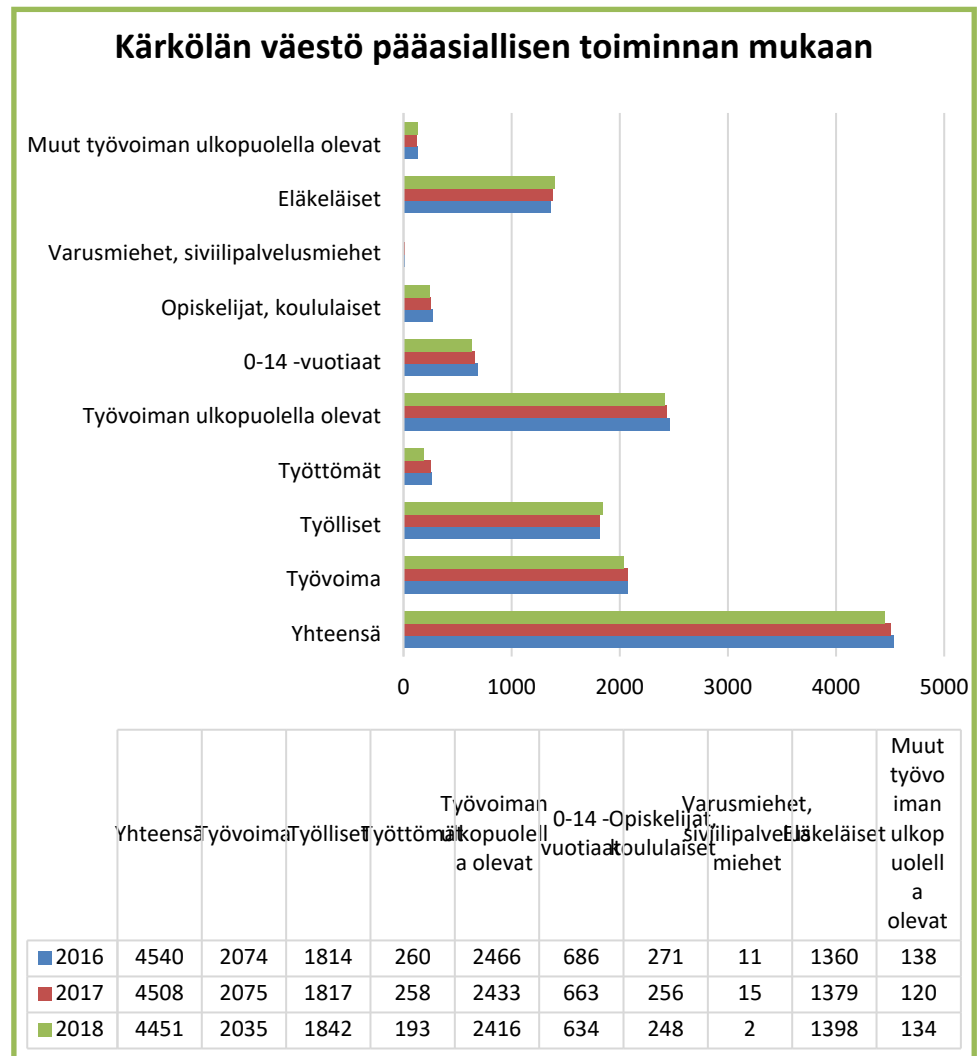
Työttömiä työnhakijoita oli 311 eli 15,3 %, (2019 vuonna 10,0 %).

Yli vuoden työttömänä olleita oli 79 henkilöä (2019 vuonna 53) ja alle 25-vuotiaita työttömiä oli 30 (2019 vuonna 22).

Työttömistä kokoaikaisesti lomautettuja oli 88 henkilöä. (vuonna 2019 35). Avoimia työpaikkoja oli 11 (vuonna 2019 7).

Maakunnassa työttömien osuus työvoimasta oli 14,6 prosenttia eli 3,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin syyskuussa 2019.

Seuraavassa Tilastokeskuksen taulukossa on kuvattu Kärkölän kunnan väestö pääasiallisen toiminnan mukaan muuttujina ikäluokitus/pääasiallinen toiminta ja vuosi:

3.4. Kärkölän taloudellinen tilanne

Taloudellisen tasapainon tarkastelussa tärkein mittari on vuosikatteen riittävyys. Talous on rahoituksen näkökulmasta tasapainossa, kun vuosikatteella pystytään kattamaan investoinnit. Pitkällä aikavälillä vuosikatteella tulisi lisäksi kattaa myös lainojen lyhennykset.

Kärkölän kunnan vuoden 2019 tilinpäätös oli 702 000 euroa alijäämäinen. Kunnan kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2019 jälkeen oli 3 465 000 euroa, 790 euroa asukasta kohden. Kuntakonsernin kumulatiivinen ylijäämä oli 920 000 euroa, 211 euroa asukasta kohden.

Kuntalaki edellyttää, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen ja, että kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kriisikuntakriteereissä huomioidaan alijäämän lisäksi vuosikatteen suhde poistoihin, veroprosentin suhde muihin kuntiin, velkojen suhde muihin kuntiin ja lainanhoitokate. Mikäli kriisikuntakriteerit täyttyvät, alkaa kunnassa arviointimenettely, jossa selvitetään kunnan kykyä hoitaa lakisääteiset palvelut.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kriisikuntakriteerien kehitys taloussuunnitelman perusteella. Keskeinen haaste tulee olemaan alijäämien syntymisen välttäminen kuntakonsernissa. Seuraavallakin vaalikaudella tulee toimintakulujen kehityksen seurata tulojen kehitystä. Ennusteen mukaan vuosikate ei vuoden 2020 jälkeen ole riittävä. Siitä huolimatta, että velat asukasta kohden ovat kasvussa ne eivät suunnitelmakaudella ylitä kriisikuntakriteereitä.

Kriisikuntakriteerit	2019	2020	2021	2022	2023	2024
alijäämän kattaminen	211	189	28	-223	-382	-526
vuosikate/poistot	30 %	>100%	<80%	<80%	<80%	<80%
veroprosentti	22	22	22	22	22	22
velat / asukas	4050	4753	6987	8241	8187	8086
lainanhoitokate	0,2	0,5	0,2	0,1	0,2	0,3

Talousarviossa kohdassa 9. on esitetty taloussuunnitelma vuosille 2021–2024. Taloussuunnitelman mukaan kunnan tilinpäätös on alijäämäinen kaikkina suunnitelmavuosina. Tämän alijäämän välttäminen tulee edellyttämään talouden vakauttamiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Keskeisiä muutostekijöitä kuntatalouteen ovat verotulojen kehitys, valtionosuudet sekä menopuolella erityisesti sosiaali- ja terveystoimen kustannuskehitys. Verotulojen kehitykseen vaikuttaa erityisesti kuntalaisten ja kunnassa toimivien yritysten menestys sekä mahdolliset uudet kuntalaiset. Sosiaali- ja terveydenhuollon menoihin voi kunta vaikuttaa edistämällä kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Haasteita tähän työhön asettaa ikääntyvän väestön ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten osuuden kasvu.

Kunnan lainan määrä oli 31.12.2019 17 694 000 euroa. Lainakannan arvioidaan nousevan kaksinkertaiseksi vuoteen 2022 mennessä, jolloin valmistuu uuden koulun 2. vaihe. Taloussuunnitelman investointiohjelmassa on suunnitelmakaudelle noin 20 miljoonan euron investoinnit, joten velkamäärä nousee niiden seurauksena lähivuosina huomattavasti.

Suuret investoinnit on tehty suunnitelman mukaan vuoden 2022 aikana, joten vuonna 2023 lainamäärän kasvu pysähtyy ja lainojen lyhennykset alkavat pienentää pitkäaikaisten lainojen kokonaismäärää.

3.5. Talousarvion laatimisen lähtökohdat

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet

1 YHTEISTYÖ	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Avoimuus	Kuntalainen saa tietoa monipuolisten, kehittyvien viestintäkanavien kautta. Sisäinen ja ulkoinen viestintä toteutetaan aktiivisesti ja läpinäkyvästi. Selkeä tiedottaminen asioiden valmistelusta eri vaiheissa.
Päätöksenteon kehittäminen	Yhteinen laaja osallistuminen strategian suunnitteluun ja vahva sitoutuminen strategiaan. Strategian seurannan mittariston luominen. Pitkäjänteinen päätösten valmistelu ja vaihtoehtojen hakeminen. Edistetään lauta- ja toimikuntien aktiivista roolia valmistelussa virkamiestyön tukena. Strategian arviointi vuosittain ennen seuraavan vuoden suunnittelua.
Kuntalaisten osallistaminen	Aloite- ja palautetoiminnan kehittäminen. Kuntalaisten ammattitaidon ottaminen mukaan eri aihealueiden kehittämiseen. Yhteisten tilaisuuksien järjestäminen kuntalaisille. Yhdistysten aktiivisen toiminnan tukeminen.
Verkostoituminen	Sujuva yhteistyö kunnan, yrittäjien, kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kesken sekä kunnan sisällä että ulkopuolella. Vakiintuneiden hyvien yhteistyökäytäntöjen ylläpitäminen sekä uusien tapojen kehittäminen ja käyttöönotto.

2 HYVINVOINTI	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Terveys- ja turvallisuus	<p>SOTE -muutoksen hallinta ja muutokseen valmistautuminen.</p> <p>Kuntalaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, jonka lähtökohtana ovat ennaltaehkäisevät toimet ja matalan kynnyksen liikunta- ja muut hyvinvointipalvelut.</p> <p>Turvallisen ja terveellisen ilmapiirin ja ympäristön vaaliminen.</p> <p>Ennaltaehkäisevän sosiaali-, päihde-, mielenterveys- ja etsivän nuorisotyön kehittäminen.</p> <p>Kotona asuvien ikäihmisten turvallisuuteen sekä kotona asumisen mahdollistaviin palveluihin vaikuttaminen.</p> <p>Kunnan ruokapalvelu toimii ruokasuositusten mukaisesti ja pyrkii lisäämään kotimaisten elintarvikkeiden, lähi- ja luomuruoan käyttöä.</p>
Laadukkaat palvelut	<p>Lasten ja nuorten palveluista huolehtiminen.</p> <p>Kasvatuksen ja opetuksen kehittäminen uusilla toimintatavoilla uusissa toimintaympäristöissä.</p> <p>Kirjastotoimen kehittäminen yleisten suositusten mukaisesti.</p> <p>Perhetyöstä, vammaispalveluista ja senioritoiminnasta huolehtiminen.</p>
Elinympäristöstä huolehtiminen	<p>Leikkipuistoista, puistoista ja viherympäristöstä huolehtiminen ja parantaminen.</p> <p>Puhtaan veden turvaaminen.</p> <p>Suuntana lisätä uusiutuvan energian käyttöä sekä pyrkiä noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita.</p> <p>Roskaamisen ehkäisemiseen ja kierrätykseen kannustaminen.</p>
Kunnan laadukas HR – johtaminen ja sen kehittäminen	<p>Henkilöstön työssä jaksaminen.</p> <p>Sairauspoissaolojen vähentäminen työhyvinvointia lisäämällä.</p> <p>Henkilöstösuunnitelman tekeminen eläköitymiset huomioiden.</p> <p>Luottamusmiesten ja henkilökunnan välinen avoimuus ja luottamus.</p> <p>Henkilöstön ammattitaidosta huolehtiminen ja jatkuva kouluttautuminen.</p>

3 KASVU	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Markkinoinnin kehittäminen ja tehostaminen	<p>Markkinoinnin ja imagoviestinnän kustannustehokas kohdentaminen.</p> <p>Säännöllisen viestinnän lisääminen kunnasta.</p> <p>Markkinoinnin monipuolisten keinojen hyödyntäminen.</p> <p>Riittävä resursointi markkinointiosaamiseen henkilöstösuunnittelussa sekä yhteistyö eri tahojen kanssa.</p>
Alueiden, olosuhteiden ja kiinteistöjen kehittäminen	<p>Tonttien laadukas myyntityö sekä asuntoalueiden teemallinen kehittäminen.</p> <p>Eri alueiden pitkäjänteinen kehittäminen sekä hyödyntäminen ympäristöä kunnioittaen.</p> <p>Vuokra-asumisen kehittäminen ja mahdollistaminen.</p> <p>Kiinteistöjen kunnosta ja terveellisyydestä huolehtiminen sekä kiinteistöjen käyttömahdollisuuksien edistäminen.</p> <p>Liikenneyhteyksien kehittäminen ja julkisen liikenteen turvaaminen.</p>
Hyvä paikka yrittää ja asua	<p>Kaikille kunnassa toimiville ja kuntaan tuleville yrityksille taataan hyvä toimintaympäristö.</p> <p>Yrittäjyyden tukeminen ja ohjaaminen tarvittavien palvelujen piiriin sekä aktiivinen vuoropuhelu elinkeinoelämän kanssa.</p> <p>Yhteistyö yritysten ja kolmannen sektorin kanssa uusien palvelujen järjestämisessä.</p> <p>Pysyvien ja vapaa-ajan asukkaiden saaminen kuntaan monipuolisin keinoin.</p>
Digitalisaation edistäminen	<p>Kuntalaisten käytössä olevien tietoliikenneverkkojen kehityksen edistäminen.</p> <p>Nykyisten ohjelmistojen arviointi ja kehittäminen.</p> <p>Kunnan ja kuntalaisten välisen tiedonvaihdon sekä tiedonhallinnan ohjelmistokehitys.</p> <p>Mahdollisten uusien sovellusten etsiminen.</p>

4 TALOUS	
Tavoitteet	Toimenpiteet
Palvelutuotannon tuottavuuden parantaminen	<p>Prosessien määrittely ja kehittäminen.</p> <p>Toiminnan ja organisaation tehostamismahdollisuuksien selvittäminen.</p>

Talouden jatkuva suunnittelu ja seuranta	Pitkäjänteinen budjetointi läpinäkyväksi. Rahoitusmahdollisuuksien kartoitus erilaisiin hankkeisiin. Kunnan omien palvelujen tuotteistaminen ja kustannusten tiedostaminen. Ulkoistuksien uudelleenarviointi ja johtamisen tehostaminen. Hankintatoimen kehittäminen.
Työllisyyden aktiivinen hoito	Työllistämisen tukeminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 18.2.2019 (KV 2019, §3) hyväksynyt strategian seurannan mittarit ja niiden toteutumisen seurantamenettelyn.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenojen arvioidaan nousevan edellisvuoden 6,1 miljoonasta eurosta 6,7 miljoonaan euroon. Tämä johtuu mm. kilpailukyky sopimuksen poistumisesta sekä edellistä sopimuskautta suuremmista palkankorotusvarauksista. Kunnan hallinnon henkilöstömitoitus on ollut pitkään riittämätön, joka on näkynyt työhyvinvointi mittareissa ja sairauspoissaoloissa. Resurssivajeeseen on tehtävä tarvittavat korjaukset määrärahavaroituksina.

Kilpailukyky sopimuksen mukaan kunta-alalla leikattiin vuosina 2017–2019 kolmannes henkilöstön lomarahosta. Vuoden 2021 talousarvioon varataan lomaraha täysimääräisenä. Kuntien Eläkevakuutuksen eläkemenoperusteisiin eläkevakuutusmaksuihin on varattu 461 150 euroa. Aikaisemmin omana eränään käsitellyt varhaiseläkemaksut on sisällytetty muuttuneen ohjeistuksen mukaisesti palkkaperusteisiin maksuihin.

Vakituisessa palvelussuhteessa on 2020 syksyllä yhteensä 103 työntekijää. Suurin osa, 68 työntekijää, on sivistystoimen palveluksessa.

Joulukuussa 2020 keskushallinnossa aloittaa työnsä kehityspäällikkö, jonka tehtävänä on laaja-alaisesti kehittää kunnan elinvoimaa ja kasvua. Kehityspäällikön tehtävän tavoitteena on kuntatalouden parantaminen tuottoja lisäämällä ja valtuuston hyväksymän asumisen strategian toteuttaminen.

Keskushallinnon talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tiedonhallinnan ja yleishallinnon tehtäviä on uudelleen organisoitu henkilöstösuunnitelmaan pohjautuen ja eläköitymisten takia. Kuntakonsernin talous- ja henkilöstöhallinnon sekä yleishallinnon tehtävät ovat lisääntyneet lainsäädäntömuutosten ja uusien raportointivelvoitteiden takia. Työkuorman lisääntyminen ja osaamisen ylläpitämisen tarve ovat vaikuttaneet kriittisten tehtävien hoitamiseen, sijaisjärjestelyjen

toteuttamiseen ja työssä jaksamiseen, johon työnantajan on perusteltu etsiä aktiivisesti kestäviä ratkaisuja.

Edellä esitettyyn perustuen talousarvioon on esitetty varattavaksi määräraha vakinaisen laskentasihteerin palkkaamiseen 2.1.2021 alkaen.

Kärkölen kunta osallistuu valtakunnalliseen työllisyyden kuntakokeiluun yhdessä Lahden kaupungin, Orimattilan, Hollolan ja Asikkalan kuntien kanssa ajalla 1.1.2020–30.6.2023.

Työllisyyden kuntakokeilu tehtäviä tulevat hoitamaan virassa oleva elinvoimasuunnittelija ja työllisyyspalvelujen määräaikaisessa työsuhteessa oleva työhön valmentaja, jonka työsuhde on kuntakokeilun ajalla oltava virkasuhde. Työhön valmentajien nimike on kuntakokeilun aikana omavalmentaja. Lisäksi kuntakokeilun tehtävien hoitamiseen sekä riittävien sijaisjärjestelyiden toteuttamiseen on perusteltua rekrytoida kokeilun ajalle määräaikaiseen virkaan toinen omavalmentaja.

Seuraavassa yhteenveto vastuualueittain Kärkölen kunnan vakituisesta henkilöstöstä:

Keskushallinto	6
Elinvoima	1
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	1
Sivistystoimen hallinto ja hyvinvointiltk	1
Kasvatus ja opetus	61
Vapaa-aikatoimi	6
Ympäristötoimi	1
Tekninen suunnittelu	2
Kiinteistötoimi	5
Kärkölen Vesi	2
Sisäinen palvelutoiminta	17
Yhteensä	103

Arvonlisävero

Määrärahat on varattu arvonlisäverottomina.

Sisäiset ja ulkoiset menot ja tulot

Määrärahoihin sisältyy sekä sisäisiä että ulkoisia menoja ja tuloja.

Sisäisinä erinä käsitellään sellaiset menot ja tulot, joissa maksutapahtuma kulkee kunnan yksiköltä toiselle ja suoritus perustuu ostavan yksikön tilaamaan tavaraan tai palveluun. Sisäiset määrärahat eivät ole määrärahoja kunnan ulkoisessa tuloslaskelmassa, vaikka ne sisältyvätkin kunkin hallintokunnan määrärahoihin ja toteutumisvertailuihin.

Poistot ja aktivointiraja

Suunnitelmapoistot lasketaan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Investointien aktivointiraja on 10 000 euroa. Sitä pienemmät hankinnat kirjataan käyttötalousosaan ja ne tulevat kerralla kyseisen vuoden menoksi.

Hankinnat

Kunnanhallitus on vahvistanut 3.2.2014 Kärkölen kunnan hankintaohjeet ja päättänyt 2.3.2020 ja 27.4.2020 (KH 2.3.2020 / § 31 ja KH 27.4.2020 / § 64) euromääräiset päätöksentekovaltuudet.

Sitovuustaso

Talousarviossa sitovuustaso on toimielintaso. Jokainen lautakunta voi itse päättää, miten talousarvio sitoo siitä alaspäin lautakuntaa ja yksittäistä viranhaltijaa.

Talousarvio esitetään vastuualuetasolla.

Tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeiset erät sitovat valtuustoon nähden aina tilikauden tulokseen saakka. Tämän jälkeen esitetään tilikauden tuloksen käsittelyerät, jotka eivät ole määrärahoja ja tuloarvioita, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia eriä. Vuosittainen poistojen määrä on sidottu valtuuston tekemään poistosuunnitelmaan.

Investointiosa sitoo valtuustoon nähden sillä tarkkuudella, jolla hankkeet on investointiohjelmassa esitetty eli yksittäisinä hankkeina tai hankeryhminä.

Rahoitusosassa sitovia määrärahoja ovat rahoitustoiminnan määrärahat. Sitä aiemmat erät ovat sitovia talousarvion muissa osissa.

Menot

Kärkölen kunnan vuoden 2021 talousarvion toimintamenot ovat yhteensä 31,46 miljoonaa euroa ja kasvavat 3,6 %:a vuoden 2020 tasosta. Käyttömenoja lisää Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vuodelle 2021 arvioitu maksuosuus (noin 16 M€), jossa kasvua on vuoden 2020 tasosta noin 2,1%. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tuottamien palvelujen vuoden 2021 määräraha-arvio on palvelusopimusneuvotteluiden mukainen. Lisäksi nousua on henkilöstökuluissa.

Tulot

Toimintatulot ovat noin 6,1 miljoonaa euroa, mikä on 3,1 % enemmän kuin vuoden 2020 muutetun talousarvion 5,91 miljoonaa euroa. Tuottoja lisää mm. tuet ja avustukset hankkeisiin. Ulkoisten tuottojen kasvua tarkasteltaessa on huomioitava mahdollisten hankerahoitusten toteutuminen.

Verotulot ja valtionosuudet

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon sekä kiinteistöverosta. Verorahoitukseen luetaan edellisten lisäksi myös valtionosuudet.

Kunnanvaltuusto päättää vuosittain kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosentit.

Kärkölen kunnan kunnallisverotuksen tuloveroprosentti nostettiin 2019 vuonna 22,00 %: in. Tätä edeltävän kerran tuloveroprosenttia korotettiin vuodelle 2015. Vuoden 2021 tuloveroprosentti on 22,00 %.

Kärkölen kunnan efektiivinen veroaste vuonna 2021 on 14,75 %. Tuloveroprosentin ja efektiivisen veroasteen ero muodostuu kunnallisverotuksen vähennyksistä.

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste							
Verovuosi	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Tuloveroprosentti	21,75 %	21,75 %	22,00 %	22,00 %	22,00 %	22,00 %	22,00 %
Kunnallisveroaste	14,67 %	14,56 %	14,80 %	14,85 %	14,75 %	14,81 %	14,92 %
Erotus	7,08 %	7,19 %	7,20 %	7,15 %	7,25 %	7,19 %	7,08 %

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 17,2 miljoonaa euroa. Kunnallisverotuksessa verotettavien tulojen arvioidaan kasvavan 2,0 %:a.

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero. Yhteisöveronsaajia ovat valtio, kunnat ja seurakunnat. Kuntien osuus verosta on vaihdellut vuosittain.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistön verotusarvon perusteella kunnalle vuosittain suoritettava vero. Kiinteistövero koskee kaikkia kiinteistöjä lukuun ottamatta metsiä, maatalousmaata ja eräitä yleisiä alueita. Kiinteistövero maksetaan kiinteistön sijaintikunnalle. Kiinteistöveroprosenteille on laissa säädetty ala- ja ylärajat, joiden puitteissa kunnanvaltuusto vahvistaa veron vuosittain.

Kärkölen kunnan kiinteistöveroprosentit vuonna 2021:

- yleinen kiinteistövero 1,35 %,
- vakituinen asuminen 0,60 %,
- muu asuminen 1,20 %.
- rakentamaton rakennuspaikka 4,35 %
- yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %

Seuraavassa taulukossa esitetään eri verolajien euromääräinen kertymä vuonna 2019 sekä tuloarviot vuosille 2020-2023:

Verotulojen kehitys 1000 €	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Kunnallisverot	14235	15050	15108	15098	15439
Yhteisöverot	698	744	995	883	844
Kiinteistöverot	904	1100	1127	1127	1127
Verotulot	15837	16894	17230	17108	17410

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta; kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta.

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen koko maassa kohtuullisella verorasitteella.

Seuraavassa taulukossa esitetään Kärkölen kunnan valtionosuuksien kertymä vuodelta 2019 sekä arviot vuosille 2020-2023:

	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Valtionosuudet	7 980	8 679	8 638	8 809	9 322
muutos-%		8,8	-0,5	2,0	5,8

Kärkölen Vesi

KÄRKÖLÄN VESI	TP 2019	MTA 2020	TA2021
TOIMINTATUOTOT	1 042 001	995 000	995 000
TOIMINTAKULUT	-511 364	-471 130	-475 640
TOIMINTAKATE	530 637	523 870	519 360
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-98 377	-96 250	-66 250
VUOSIKATE	432 260	427 620	453 110
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-377 294	-399 640	-395 530
TILIKAUDEN TULOS	54 965	27 980	57 580

Vesi- ja jätevesilaitos on kirjanpidollisesti kunnan muusta toiminnasta eriytetty taseyksikkö.

Kärkölen Veden vuoden 2021 talousarvio on noin 57 580 euroa ylijäämäinen. Talousarvioon on sisällytetty Kärkölen Veden peruspääomalle laskettava kolmen prosentin sisäinen korko.

Kärkölen Veden toiminnan suurena haasteena on suunnitelmakaudella toteutettava jätevedenpuhdistamon tai siirtoviemäriinjan rakentaminen. Investoinnin kustannusarvio on 3,6 miljoonaa euroa.

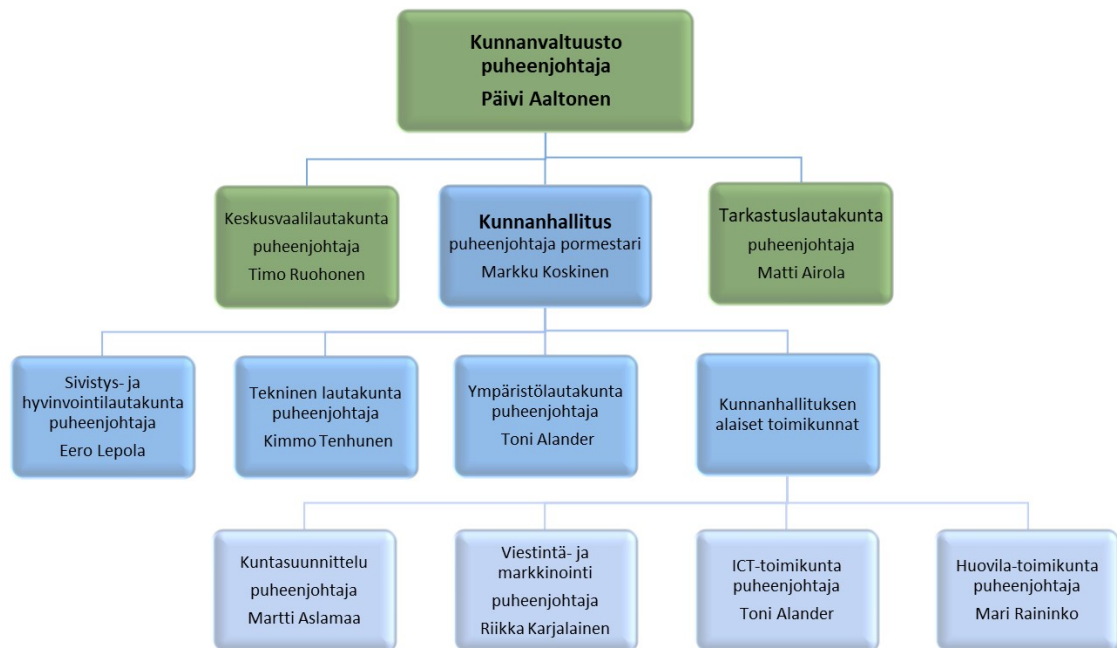
Lainat

Mikäli käyttötalouden talousarvio ja rakentamishjelma toteutuvat suunnitellun mukaisesti, ottolainojen kokonaismäärä kasvaa merkittävästi suunnitelmakaudella.

Vuoden 2022 lopussa lainamäärä on noin 34,2 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi on huomioitava kiinteistöleasing -järjestelyn vuokravastuut, joita on noin 5 miljoonaa euroa. Suunnitelmakauden aikana vuonna 2021 päättyy nykyinen leasing-sopimus, joten asiasta on silloin päätettävä uudelleen.

Antolainojen lyhennykset ovat vuositasolla 102 000 euroa.

3.6. Kärkölän kunnan organisaatiokaavio

3.7. Yhdistelmä kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä

Kärkölän kuntakonserniin kuuluvat seuraavat yhteisöt, suluissa Kärkölän kunnan omistusosuus yhteisöstä:

Kuntayhtymät:

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (2,91 %)

Päijät-Hämeen liitto (2,58 %)

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä (1,22 %)

Eteva kuntayhtymä (0,40 %)

Tytäryhtiöt:

Kuntala Oy (100 %)

Kärkölän Lämpö Oy (75,0 %)

Osakkuusyhteisöt:

As Oy Väinölänrinne (25,7 %)

4. Toimialakohtaiset perustelut

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	15 805	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-11 657	-850	-13 960	1 542,4	-10 000	-10 000
Toimintakate (Netto)	4 148	-850	-13 960	1 542,4	-10 000	-10 000
Poistos ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	4 148	-850	-13 960	1 542,4	-10 000	-10 000

Palvelusuunnitelma

Keskusvaalilautakunta vastaa siitä, että vaalitoimitukset Kärkölän kunnassa suoritetaan oikeusministeriön antamien määräysten ja ohjeiden mukaan.

Vuonna 2021 toimitetaan kuntavaalit.

Keskusvaalilautakunta yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	15 805	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-11 657	-850	-13 960	1 542,4	-10 000	-10 000
Toimintakate (Netto)	4 148	-850	-13 960	1 542,4	-10 000	-10 000
Poistos ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	4 148	-850	-13 960	1 542,4	-10 000	-10 000

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	0	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-12 144	-15 270	-15 340	0,5	-15 300	-15 300
Toimintakate (Netto)	-12 144	-15 270	-15 340	0,5	-15 300	-15 300
Poistos ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-12 144	-15 270	-15 340	0,5	-15 300	-15 300

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tilintarkastaja valvoo kunnan hallintoa ja taloutta ja tarkastuslautakunta arvioi valtuuston tavoitteiden toteutumista kuntalain ja tarkastussäännön mukaisesti.

Tarkastuslautakunta yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	0	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-12 144	-15 270	-15 340	0,5	-15 300	-15 300
Toimintakate (Netto)	-12 144	-15 270	-15 340	0,5	-15 300	-15 300
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-12 144	-15 270	-15 340	0,5	-15 300	-15 300

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa keskushallinnosta, elinkeinotoimesta, maaseututoimesta, pelastustoimesta, sekä sosiaali- ja terveystoimesta.

Strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet vuodelle 2021:

1. Kunnanvaltuusto arvioi strategian mittareiden toteutumisen
2. Kunnanhallitus neuvottelee ICT-palvelusopimukset
3. Kunnanhallitus päivittää kunnan henkilöstösuunnitelman
4. Kunnanhallitus päivittää kunnan tietoturvalähtöisyyden
5. Kunnanhallitus vastaa työllisyyden kuntakoikeilun käynnistämisestä

Valtuustotason konsernia koskevat tavoitteet

Kärkölen Lämpö Oy

Kärkölen Lämpö tuottaa kaukolämpöä edullisella, mutta kuitenkin yhtiön liiketaloudellisen kannattavuuden takaavalla hinnalla.

Kärkölen Kuntala Oy

Kärkölen Kuntala Oy hoitaa ja kehittää rakennuskantaa siten, että sen käytettävyyttä ja arvo säilyvät.

Keskushallinto

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	45 787	79 000	41 350	-47,7	44 350	44 350
Toimintamenot	-1 078 393	-1 018 060	-1 125 420	10,5	-1 123 970	-1 125 120
Toimintakate (Netto)	-1 032 606	-939 060	-1 084 070	15,4	-1 079 620	-1 080 770
Rahoitustuotot ja -kulut	163 383	750	61 100	8 046,7	16 250	16 250
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-869 223	-938 310	-1 022 970	9,0	-1 063 370	-1 064 520

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kunnanvaltuusto ylimpänä päätösvallan käyttäjänä vastaa kunnan toiminnan ja talouden keskeisten tavoitteiden asettamisesta ja toiminnan järjestämisestä.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta sekä laillisuuden valvonnasta. Lisäksi kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Kunnanhallituksen nimeämiä toimikuntia ovat:

- kuntasuunnittelutoimikunta
- viestintä- ja markkinointitoimikunta
- ICT-toimikunta
- Huovila-toimikunta.

Keskushallinto tuottaa hallintopalvelut, joka sisältää seuraavat keskeiset kokonaisuudet:

- kunnan asiointipalvelut
- taloushallinto
- henkilöstöhallinto
- asiakirjahallinto ja arkistoimi
- tiedonhallinta ja tietoturva
- ict-palvelut (laitteet, tuki- ja ylläpitopalvelut, kehitys)
- viestintä ja markkinointi
- työllisyyden hoito
- elinvoima / elinkeinopalvelut
- työpajatoiminta
- joukkoliikennepalvelut
- velkaneuvonta
- pieneläinten talteenotto.

Keskushallinto vastaa kunnan asiointipalvelujen tuottamisesta ja erityisesti sähköisen asioinnin kehittamisestä. Keskushallinto kehittää asiointipalveluja asiakaslähtöisesti. Lisäksi keskushallinto kokeilee palvelumuotoilun avulla tapahtuvaa kehittämistä ja chat-asiointikanavan käyttöä.

Keskushallinnossa tehdään asiointipalvelujen sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen tuottamiseen liittyvät tarvittavat henkilöstöjärjestelyt ja esitetään kunnanhallitukselle mahdolliset lisäresurssitarpeet.

Talous- ja henkilöstöhallinnon kehittäminen tapahtuu yhteistyössä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuspalveluja tuottavan kumppanin kanssa. Talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien hoidon resurssivajasta korjataan palkkaamalla laskentasihteeri.

Keskushallinnossa jatketaan talouden ja henkilöstöhallinnon seurannan ja mittareiden kehittämistä. Esimiesten työkykyjohtamisen valmennusohjelma viedään päätökseen. Keskushallinto jatkaa myös asiakirjahallinnon ja arkistotoimen kehittämistä sekä suunnittelee toimenpiteitä, joilla kunta voi siirtyä sähköiseen arkistointiin.

Keskushallinto vastaa kunnan tietohallinto- ja tietotekniikkapalveluista ja valmistelee tarvittavat ICT-palvelujen tuottamiseen liittyvät sopimukset kunnanhallituksen päätettäväksi. ICT-toimikunnan tehtävänä on tehdä kehitysehdotuksia ja tukea keskushallintoa tiedonhallintalain velvoitteiden toteuttamisessa. ICT-palvelujen tuottamiseen palkataan kehittämiseen osallistuva ja hallinnon tukipalveluja tarjoava määräaikainen asiantuntija.

Erityisenä kehittämiskohteena on kunnan päätöksenteon, toimielinten kokousten ja luottamushenkilöiden tiedonhallinnan sähköistäminen alkavalla valtuustokaudella. Kehittämisen aikataulu riippuu hankerahoituksesta, jota on haettu yhteistyössä Iitin kunnan ja Orimattilan kaupungin kanssa. Kärkölän kunta hallinnoi mahdollisesti vuonna 2021 käynnistyvää hanketta ja kehittämiseen rekrytoidaan hankerahoituksella hankepäällikkö.

Viestintä ja markkinointi

Kunnan markkinointitoimenpiteet toteutetaan kunnan omana työnä sekä ostopalveluita käyttäen. Asumisen markkinoinnin kehittämistä jatketaan asumisen strategiaan pohjautuen. Markkinointiin rekrytoidaan tarvittaessa määräaikainen lisäresurssi ensisijaisesti kunnan työllistämistoimin.

Kunnanhallituksen nimeämä viestintä- ja markkinointitoimikunta tekee kehittämissuhteita ja valmistelee viestintä- ja markkinointistrategiaan liittyviä toimenpiteitä.

Työllisyyden hoito

Kunnan vastuulla olevat työllisyyteen liittyvät asiat tuotetaan keskushallinnon palveluina. Kunta maksaa yli 300 päivää työttömänä olleiden henkilöiden työmarkkinatuesta 50 % ja yli 1000 päivää työttömänä olleiden työmarkkinatuesta 70 %.

Työmarkkinatukimenot ovat edelleen merkittävä osa työllisyydenhoidon menoista ja vuoden 2020 aikana tukimenot ovat jälleen lähteneet kasvuun. Asiantuntijat tapaavat työttömiä aktiivisesti ja heille tarjotaan tukea yksilöllisen suunnitelmaan perustuen.

Vuosi 2020 muutti työllisyystilannetta täysin poikkeuksellisesti. Monien työnantajien lomautusten ja COVID-19 pandemian vuoksi pitkään laskusuunnassa ollut työttömien määrä on kasvanut merkittävästi.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä toteuttaa sosiaalihuoltolain mukaisen kuntouttavan työtoiminnan sekä sosiaalisen kuntoutuksen toiminnan. Kuntouttava työtoiminta oli poikkeuslain vuoksi hetken tauolla keväällä 2020.

Kärkölen kunta on yhdessä Lahden, Orimattilan, Asikkalan ja Hollolan kanssa hakenut ja tullut valituksi työllisyyden kuntakokeiluun. Kokeilun valmistelu on käynnissä, ja kokeilu kunnissa alkaa vuoden 2021 alussa.

Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen.

Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Merkittävin muutos kokeilussa on se, että kuntakokeilun ajan kokeilukunta vastaa kokeilun asiakasryhmän julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta.

Kuntien on osoitettava kokeiluun omia resursseja palvelutason kohottamiseksi ja palvelujen kehittämiseksi. Kärkölen kunnan varaama henkilöresurssi kokeiluun on 1,5 htv ja lisäksi kustannuksia syntyy kokeilun yhteisistä kuluista arviolta noin 15 000 euron edestä. Valtio osoittaa kuntiin TE-resurssin työttömien määrän mukaan. Kärköleen osoitettava resurssi on 0,9 htv.

Työpaja

Työpajatoiminnan toiminta-ajatuksena on toteuttaa nuorten työpajatoimintaa seinättömän työpajamallin mukaisesti ja tarjota nuoren yhteiskuntaan sijoittumista tukevaa ja voimavaroja vahvistavaa toimintaa yksilöllisesti ja tarvelähtöisesti. Toiminta vastaa tavoitteiltaan pitkälti etsivän nuorisotyön tavoitteita.

Keskeisenä tehtävänä työpajatoiminnassa on saada kaikki tukea tarvitsevat kärköläläiset nuoret tarvittavien tukitoimien piiriin. Tavoitteena on kehittää menetelmiä, jotka tukevat nuorten elämäntaitoja, sosiaalista vahvistumista, toiminta- ja työkykyä sekä ennaltaehkäistä nuorten päihde- ja huumausaineiden käyttöä ja epäsosiaalista käyttäytymistä.

Toiminnan sisältö mitoitetaan yksilöllisesti jokaisen nuoren työ- ja toimintakyvyn mukaisesti. Vaihtelevien tarpeiden vuoksi toiminta vaihtelee sisällöltään taitojen kartuttamisesta päivärytmin ja elämänhallinnallisten taitojen opetteluun.

Työpajan ensisijainen kohderyhmä on nuoret, mutta työpajalle voi työllisyydenhoidon kautta työllistyä myös palkkatuella avustaviin ohjaustehtäviin iästä riippumatta. Työpajalta on mahdollista myydä palvelua kuntalaisille (pieniä korjaus- tai pihatöitä tms.), mutta tämä on riippuvainen asiakkaiden voimavaroista.

Työpajan toimintaan on saatu avustusta Etelä-Suomen aluehallintovirastolta. Uusi hankekausi käynnistyi 1.8.2020 ja käynnissä olevalle kaudelle saatiin avustusta 30 000 €.

Työpajan kaikissa toiminnoissa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet, ja sen vuoksi pajan suurin menoerä on henkilöstökulut ja toimitilan vuokratustannukset. Muut toiminnasta aiheutuvat kulut ovat hyvin maltillisia. Työpaja on tavoittanut nuoria, ja ajoittain toimintaan on ollut jopa jonoa.

Elinvoima

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	105 853	164 250	297 850	81,3	150 600	150 600
Toimintamenot	-549 338	-800 690	-986 670	23,2	-757 710	-758 040
Toimintakate (Netto)	-443 485	-636 440	-688 820	8,2	-607 110	-607 440
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-443 485	-636 440	-688 820	8,2	-607 110	-607 440

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kunnan elinvoima- ja elinkeinopalvelujen valmistelusta ja tuottamisesta vastaavat elinvoimasuunnittelija ja kehityspäällikkö pormestarin sekä kansliapäällikön ohjauksessa.

Kunnan elinkeinopalveluiden tavoitteena on yrittäjyyden edistäminen ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantaminen. Kunnan elinkeinopalvelua ovat mm. tonttien ja toimitilojen tarjoaminen, erilaiset kehittämishankkeet sekä yrityksille suunnattu neuvonta.

Palvelut toteutetaan kunnan omana työnä ja käyttäen tarpeen mukaan ostopalveluja. ProAgria Etelä-Suomi tuottaa kunnalle sopimusperusteisesti yritysneuvontapalveluja.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	0	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-31 530	-32 260	-40 980	27,0	-32 010	-32 040
Toimintakate (Netto)	-31 530	-32 260	-40 980	27,0	-32 010	-32 040
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-31 530	-32 260	-40 980	27,0	-32 010	-32 040

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Maakunnallisella tasolla Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä on keskeinen yhteistyökumppani.

Pääosa kunnan palvelutuotannosta liittyy kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Keskushallinnon toimialueella on hyvinvointityön koordinaatio kunnan omassa organisaatiossa ja ulkopuolisten organisaatioiden välillä. HYTE-työtä tehdään laaja-alaisesti eri ikäryhmissä ja toiminnan kustannukset muodostuvat pääasiallisesti palkkakustannuksista.

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	0	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-15 556 060	-15 980 350	-16 331 730	2,2	-16 714 650	-17 124 980
Toimintakate (Netto)	-15 556 060	-15 980 350	-16 331 730	2,2	-16 714 650	-17 124 980
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-15 556 060	-15 980 350	-16 331 730	2,2	-16 714 650	-17 124 980

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä tuottaa Kärkölen kunnan lakisääteiset sosiaali- ja terveystoimen palvelut. Vuoden 2021 alusta Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä järjestää peruspalvelut Kärkölässä yhteisyritys Harjun Terveys Oy:n tuottamana.

Seuraavassa taulukossa on erittely sosiaali- ja terveystoimen menoista.

Sosiaali- ja terveydenhuolto, eur	TP 2019	MTA 2020	TA 2021
Sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut	-9 283 135	-9 446 130	-9 647 160
Erikoissairaanhoidot	-5 043 665	-5 327 300	-5 440 800
Akuutti 24	-698 913	-618 170	-630 900
Ensihoito	-145 693	-148 530	-152 100
Ympäristöterveydenhuolto	-127 474	-137 750	-140 900
Eläkemenoperusteiset eläkevakuutusmaksut	-257 100	-242 470	-259 870
Muut sosiaali- ja terveydenhuollon menot	-80	-60 000	-60 000
	-15 556 060	-15 980 350	-16 331 730

Maaseututoimi

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	123 333	15 400	15 400	0,0	15 400	15 400
Toimintamenot	-132 164	-62 830	-49 140	-21,8	-52 470	-52 470
Toimintakate (Netto)	-8 831	-47 430	-33 740	-28,9	-37 070	-37 070
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-8 831	-47 430	-33 740	-28,9	-37 070	-37 070

Palvelusuunnitelman kuvaus

Maaseututoimi vastaa maaseutualueiden kehittämisestä ja kunnan maa- ja metsätilojen hoitamisesta. Maataloushallinnon viranomaistehtävistä vastaa Asikkalan kunnan hoitama maataloushallinnon yhteistoiminta-alue.

Kunta omistaa metsätalousmaata 154 ha. Viljelyskäytössä on 22,9 ha peltoa.

Maaseututoimi, yksityistiet

Yksityistietoimessa panostetaan neuvontaan yksityisteiden tiekuntien hallinnon ja toimintaedellytysten muutostilanteessa.

Tekninen lautakunta jakaa mahdolliset yksityistieavustukset.

Pelastustoimi

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	0	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-431 611	-444 830	-464 810	4,5	-445 690	-445 980
Toimintakate (Netto)	-431 611	-444 830	-464 810	4,5	-445 690	-445 980
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-431 611	-444 830	-464 810	4,5	-445 690	-445 980

Palvelusuunnitelman kuvaus

Pelastustoimi käsittää yleisen onnettomuuksien ehkäisyn, valistuksen ja neuvonnan, varsinaisen sammutus- ja pelastustoiminnan, väestönsuojelun sekä öljyvahinkojen torjunnan.

Pelastustoimesta ja öljyvahinkojen torjunnasta vastaa Päijät-Hämeen pelastuslaitos. Väestönsuojelusta vastaa kunta.

Kunnanhallitus yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	274 973	258 650	354 600	37,1	210 350	210 350
Toimintamenot	-17 779 097	-18 339 020	-18 998 750	3,6	-19 126 500	-19 538 630
Toimintakate (Netto)	-17 504 124	-18 080 370	-18 644 150	3,1	-18 916 150	-19 328 280
Rahoitustuotot ja- kulut	163 383	750	61 100	8 046,7	16 250	16 250
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-17 340 741	-18 079 620	-18 583 050	2,8	-18 899 900	-19 312 030

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta**Palvelusuunnitelman kuvaus**

Kärkölän kunta tuottaa itse sivistystoimen palvelut lukuun ottamatta joitakin esi- ja perusopetuksen vaativan erityisen tuen palveluja, jotka se ostaa naapurikunnilta sekä kirjastotoimen johdon palveluita ja kirjaston aineistokannan käsittelyyn yhteisenä kokonaisuutena liittyviä palveluja.

Sivistystoimen palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista hoitoa, kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille. Lisäksi tarjotaan vapaa-aikatoimen palveluja kuntalaisille heidän hyvinvointinsa edistämiseksi sekä luodaan edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteistyössä toimimiselle.

Sivistyspalvelut huolehtivat laadukkaasti varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatus- ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

1.1.2019 tapahtuneen organisaatiomuutoksen jälkeen hyvinvointityön koordinointi kuuluu kunnanhallitukselle.

Strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet vuodelle 2021:

1. Kunnan hyvinvointiryhmä koordinoi, että hyvinvointi sisällytetään jokaisen toimialan talousarvioon ja toimintasuunnitelmiin.
Mittareina toimialojen talousarviot ja toimintasuunnitelmat.
Vastuutahoina toimialajohtajat.
2. Perusopetuksen osalta koulukiusaamista ennaltaehkäisevien toimien tehostaminen siten, että kiusaamisen määrä vähenee lukuvuoden 2019-2020 tasosta.
Mittareina THL:n kouluterveyskyselyn ja KivaKoulu tilannekartoituksen tulokset.
Vastuutahoina rehtori, opetushenkilöstö, vapaa-aikatoimen henkilöstö ja sivistysjohtaja

3. Jokainen oppivelvollisuuden suorittanut nuori saavuttaa perusopetuksen päättötodistuksen.
Mittarina päättötodistuksen saaneiden määrä verrattuna oppivelvollisuuden suorittaneiden määrä.
Vastuutahoina rehtori, opetushenkilöstö ja sivistysjohtaja.
4. Terveysliikunnan suunnitelmallinen kehittäminen.
Mittarina tuotettujen terveystoimintapalvelujen määrä ja asiakasmäärät verrattuna vuonna 2020 tuotettujen palvelujen määrä ja asiakasmäärät.
Vastuutahoina liikuntahankekoordinaattori ja sivistysjohtaja.
5. Nuorten päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ennaltaehkäisy
Mittarina nuorten päihteiden käytön seurauksena kunnan organisaatioon kuuluvien työntekijöiden suorittamien toimenpiteiden määrä.
Vastuutahoina ehkäisevän päihdetyön koordinaattori, rehtori, opetushenkilöstö, vapaa-aikatoimen henkilöstö, elinvoimasuunnittelija, sivistysjohtaja ja hyvinvointityöryhmä.

Sivistystoimen hallinto

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	0	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-172 213	-278 830	-202 800	-27,3	-199 230	-199 280
Toimintakate (Netto)	-172 213	-278 830	-202 800	-27,3	-199 230	-199 280
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-172 213	-278 830	-202 800	-27,3	-199 230	-199 280

Palvelusuunnitelman kuvaus

Hallinnon tehtävänä on mahdollistaa ja tukea sivistystoimialan palveluiden tuottaminen.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta toimii sivistystoimen monijäsenenä toimielimenä. Toimialan asiat lautakunnalle valmistelee sivistysjohtaja.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnalla on budjetti- ja kehittämisvastuu omasta toimialastaan. Kirjastotoimesta sivistys- ja hyvinvointilautakunta vastaa ainoastaan osittain, koska kirjasto on edelleen yhteinen Hollolan kunnan kanssa. Kehittämisvastuu kirjaston toiminnasta on kuitenkin sivistys- ja hyvinvointilautakunnalla. Hollolan hyvinvointivaliokunnalla on edelleen hallinnollinen vastuu Kärkölän kirjastosta. Kirjastotoimen johdon palvelut sekä kirjaston aineistokannan käsittelyn yhteisenä kokonaisuutena ostetaan Hollolasta ja aineisto on yhteistä.

Yleishyödyllisten yhdistysten avustaminen vuosittain on sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tehtävä. Avustusmääräraha 21 000 euroa sisältyy sivistys- ja hyvinvointilautakunnan määrärahaan.

Hyvinvointityö

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kuntalain mukaisesti kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan. Hyvinvointia edistääkseen kunta:

- kehittää kunnan elinvoimaa ja toimintakykyä pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti.
- tunnistaa eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointitarpeet sekä - odotukset ja luo sille edellytyksiä mm. hyvinvointipalveluilla.
- ehkäisee ja vähentää aktiivisesti sosiaalisia ongelmia ja eriarvoisuutta.
- tiedostaa, että hyvinvoinnin edistäminen on kunnan asukkaiden ja eri yhteisöjen yhteinen asia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksilöön, perheisiin, yhteisöihin, väestöön, elinoloihin, ja elinympäristöön kohdentuvaa toimintaa, jonka avulla parannetaan väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä vähennetään eroja väestöryhmien välillä.

Kärkölen kunnassa terveydenhuoltolain 12 §:n tarkoittamasta hyvinvoinnin ja terveydenedistämisestä vastaa kukin johtoryhmän jäsen oman sektorinsa osalta.

Hyvinvointityötä koordinoivaan hyvinvointityöryhmään kuuluvat pormestari, kansliapäällikkö, sivistysjohtaja, tekninen johtaja, alueellinen hyvinvointikoordinaattori, etsivän nuorisotyön palveluohjaaja sekä elinvoimasuunnittelija.

Hyvinvointityöryhmä koordinoi, että jokaiselle toimialalle laaditaan vuosittaiset tavoitteet, jotka perustuvat laajaan hyvinvointikertomukseen sekä kuntastrategiaan.

Hyvinvointityöryhmä toimii myös ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä vastaavana toimielimenä. Ehkäisevän työn osalta tehdään tiivistä seudullista yhteistyötä lähikuntien ja sosiaalialan osaamiskeskus verson kanssa.

Terveydenhuoltolaki (1326/2010, § 12) velvoittaa kunnat valmistelemaan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa. Vuonna 2016 valmistui laaja hyvinvointikertomus ja seuraavien vuosien aikana hyvinvointityöstä raportoidaan valtuustolle aina tilinpäätöksen yhteydessä laadittavalla vuosiraportilla.

Kärkölen kunnassa on systemaattisesti kehitetty ennaltaehkäisevää toimintaa kaikilla toimialoilla. Hyvinvointityöryhmä pyrkii varmistamaan, että kaikkien toimialojen talousarvioon on sisällytetty tavoitteita, joilla edistetään kuntalaisten hyvinvointia.

Moniammatillista työtä on kehitetty, ja erilaisilla kunnan, 3. sektorin ja seurakunnan yhteishankkeilla pyritään lisäämään eri-ikäryhmien hyvinvointia.

Kasvatus ja opetus

Kasvatuksen ja opetuksen vastuualueelle kuuluu varhaiskasvatus, yleissivistävä opetus sekä muut kasvatus- ja opetuspalvelut.

Varhaiskasvatus

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	149 462	145 000	145 000	0,0	145 000	145 000
Toimintamenot	-2 153 631	-2 162 040	-2 159 390	-0,1	-2 123 870	-2 126 550
Toimintakate (Netto)	-2 004 170	-2 017 040	-2 014 390	-0,1	-1 978 870	-1 981 550
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-2 004 170	-2 017 040	-2 014 390	-0,1	-1 978 870	-1 981 550

Palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtäväalueeseen kuuluu varhaiskasvatus ja varhaiserityiskasvatus päiväkodissa, esiopetuksessa ja perhepäivähoidossa. Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluu yksityisen hoidon tuki ja sen kunnallinen lisä ja lasten kotihoiton tuki sekä varhaiskasvatuksen hallinto. Vuorohoito palvelu tuotetaan yhdessä Hollolan kunnan kanssa.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsiperheille turvallinen hoitomuoto ja näin mahdollistaa vanhempien työssä käyminen ja opiskelu sekä edistää lapsen tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista. Tällä tavalla tuemme perheitä heidän toivomallaan tavalla ja edistämme perheiden hyvinvointia.

Varhaiskasvatus on osallistavaa, lapsen ja perheen tarpeet huomioon ottavaa, tavoitteellista toimintaa, jota toteutetaan kehitykselle ja oppimiselle suotuisassa, turvallisessa ja terveellisessä toimintaympäristössä. Se perustuu kasvatusyhteistyöhön ja yhteisölliseen toimintaan, jossa lapsen huoltajat ja lähiaikuiset tukevat lapsen kasvua ja kehitystä.

Varhaiskasvatuspalveluja uudistetaan kehittämällä toimintatapoja ja toimintaympäristöä valtakunnallisen ja paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman periaatteiden pohjalta.

Yleissivistävä koulutus

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	111 827	150 400	150 300	-0,1	150 300	150 300

Toimintamenot	-4 241 965	-4 124 280	-4 357 770	5,7	-4 288 630	-4 299 100
Toimintakate (Netto)	-4 130 138	-3 973 880	-4 207 470	5,9	-4 138 330	-4 148 800
Poistot ja arvonalentumiset	-20 325	-33 000	-33 000	0,0	-33 000	-33 000
Tilikauden tulos	-4 150 464	-4 006 880	-4 240 470	5,8	-4 171 330	-4 181 800

Palvelusuunnitelman kuvaus

Yleissivistävän koulutuksen tavoitteena on monipuolisen ja laaja-alaisen sivistyksen antaminen lapsille ja nuorille uusia toimintatapoja, opetusmateriaaleja ja oppimisympäristöä hyödyntäen sekä tukea ja edistää heidän kasvuaan ja kehitystä.

Päämääränä on, että jokainen oppivelvollisuuden suorittanut nuori saavuttaa perusopetuksen päättötodistuksen. Tiedon ja osaamisen rinnalla opetus- ja kasvatustehtävä edistää kasvavan lapsen ja nuoren elämäntaitoja ja vuorovaikutustaitoja sekä arvopohjan ja tunne-elämän kehittymistä sekä syrjäytymisen ehkäisyä sekä kasvattaa ottamaan vastuun ympäristöstään kansainvälistyvässä maailmassa.

Palvelu sisältää perusopetuksen ja oppilashuollon sekä kasvatuskumppanuuden huoltajien kanssa.

Muut kasvatus- ja opetuspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	0	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-37 790	-42 300	-42 640	0,8	-42 810	-42 980
Toimintakate (Netto)	-37 790	-42 300	-42 640	0,8	-42 810	-42 980
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-37 790	-42 300	-42 640	0,8	-42 810	-42 980

Palvelusuunnitelman kuvaus

Palvelu luo edellytykset kuntalaisten osallistumiselle vapaan sivistystyön palveluihin.

Palvelu sisältää ostopalvelujen ja kuntaosuuksien korvaukset Lahden kaupungin hallinnoimalle Wellamo-opistolle, yliopistokeskuksen Kärkölän kuntaosuuden sekä musiikkiopetusta järjestäville tahoille (Lahden konservatorio, Lahden musiikkiopisto, Riihimäen musiikkiopisto) maksettavat korvaukset.

Kasvatus ja opetus yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	261 289	295 400	295 300	-0,0	295 300	295 300

Toimintamenot	-6 433 387	-6 328 620	-6 559 800	3,7	-6 455 310	-6 468 630
Toimintakate (Netto)	-6 172 098	-6 033 220	-6 264 500	3,8	-6 160 010	-6 173 330
Poistot ja arvonalentumiset	-20 325	-33 000	-33 000	0,0	-33 000	-33 000
Tilikauden tulos	-6 192 423	-6 066 220	-6 297 500	3,8	-6 193 010	-6 206 330

Vapaa-aikatoimi

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	107 967	100 700	100 700	0,0	100 700	100 700
Toimintamenot	-1 051 645	-1 077 060	-1 142 600	6,1	-1 118 560	-1 124 510
Toimintakate (Netto)	-943 678	-976 360	-1 041 900	6,7	-1 017 860	-1 023 810
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-943 678	-976 360	-1 041 900	6,7	-1 017 860	-1 023 810

Vapaa-aikatoimen vastuualue sisältää kirjastotoimen, kulttuuritoimen, nuorisotoimen ja liikuntatoimen. Toiminnoissa otetaan huomioon vahvasti kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulma.

Seuraavassa taulukossa on eritelty vapaa-aikatoimen nettokustannukset toiminnoittain.

	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Kirjastopalvelut	-190 796	-205 910	-220 430
Kulttuuripalvelut	-47 008	-44 770	-33 920
Nuorisopalvelut	-138 889	-150 340	-166 070
Liikuntapalvelut	-566 986	-575 340	-621 480
	-943 678	-976 360	-1 041 900

Kirjastopalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kirjaston tehtävä on vastata ensisijaisesti kärköläläisten tiedon, itsensä kehittämisen ja virkistymisen tarpeisiin kehittämällä kirjastoa monipuolisena ja kaikkien tavoitettavissa olevana palveluverkostona. Palvelut tuotetaan yhdessä Hollolan kunnan kanssa.

Hollolan kirjaston osana Kärkölän kirjasto on mukana seudullisen kirjastoyhteistyön kehittämisessä. Tähän liittyy myös työyhteisön osaaminen, uudistuminen ja koulutus. Palvelujen kustannustehokkuus nähdään osana talouden ja resurssien hallintaa.

Kulttuuripalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kulttuuritoimi tukee kunnassa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa, vaalii kotiseutuperinnettä ja järjestää kulttuuritapahtumia yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Huovilan puistolla on merkittävä asema Kärkölen kulttuuritoimessa ja matkailukohteena. Puistossa järjestetään kesäisin erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä kaikenikäisille. Kesäkuun toisena sunnuntaina vietetään Kärkölä-päivää ja syyskuun viimeisenä perjantaina on Valon ja musiikin ilta.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnalla on vastuu tapahtumien järjestämisessä. Tavoitteena on, että kolmas sektori ja vapaaehtoiset kuntalaiset ovat aktiivisesti mukana tapahtumien ideoinnissa ja käytännön järjestelyissä.

Kulttuuriavustukset yhdistyksille jakaa sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Se päättää myös vuosittain kunnan kulttuuripalkinnon saajasta.

Nuorisopalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Nuorisotoimen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Tavoitteina ovat monipuoliset ennaltaehkäisevät nuorisotyön muodot, nuorisotakuun edistäminen sekä nuorten osallisuuden vahvistaminen.

Nuorisotoimen alaisia palveluita ovat muun muassa avoin nuorisotalotoiminta Järvelän Nuokulla, loma-aikojen toiminnan suunnittelu ja toteutus, erilaisten retkien, leirien ja tapahtumien järjestäminen, pienryhmätoiminta, koulunuorisotyö, Nuorisovaltuuston toiminta sekä hankkeena toteutettava etsivä nuorisotyö.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa neuvontaa ja ohjausta 15-29-vuotiaille kärköläläisille nuorille. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö on nuorelle vapaaehtoista ja maksutonta ja se perustuu nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Nuorisojärjestöjen avustukset jakaa sivistys- ja hyvinvointilautakunta.

Liikuntapalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä kansalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kolmannen sektorin toimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon erityisryhmät.

Liikuntatoimen palveluksessa on kolme työntekijää. He työskentelevät uimahallilla (2) ja liikunnanohjaajana.

Liikuntapaikkojen ylläpidon kustannukset sisältyvät talousarvioon. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta on vastannut hallintosäännön mukaisesti 1.6.2017 alkaen liikuntatoimesta, mutta tekninen toimen vastuualueella on tuottaa sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tilauksen mukaan liikuntapaikkojen ylläpito ja kunnostaminen.

Erityisenä painopistealueena on terveysliikunta. Sitä järjestää liikuntahankekoordinaattori. Terveysliikunnan tavoitteena on vähentää terveydenhuoltomenoja. Sen avulla asiakasta pyritään vastuuttamaan enemmän omasta terveydentilastaan. Tulevaisuuden uhkakuvana on esimerkiksi 2-tyyppin diabeteksen lisääntyminen. Se on elintapasairaus, joka aiheuttaa yhteiskunnalle huomattavia kustannuksia ja on ehkäistävissä elämäntapaa muuttamalla.

Kuntalaisten aktiivisuutta liikkumiseen tai liikunnanjärjestämiseen palkitaan vuosittain Kunnan kuntalainen –palkinnolla, ja lisäksi palkitaan vuosittain menestyneitä urheilijoita.

Liikuntaseurojen avustukset jakaa sivistys- ja hyvinvointilautakunta.

Kärkölän kunnan ylläpitämät liikuntapaikat:

Urheilukentät / pallokentät

- Kirkonkylän urheilukenttä
- Järvelän urheilukenttä / urheilutalo
- Vuokkoharjun koulun kenttä
- Järvelän katukoriskenttä
- Tukkitien pallokenttä
- Järvelän tenniskentät

Ladut / kuntoradat

- Kukonmäen latu, puru- ja kuntorata
- Ampumaradan latu ja kuntorata
- Supanmäen latu, puru- ja kuntorata
- Huovilan latu (satunnaisesti lumitilanteen mukaan)

- Vuokkoharjun koulun latu

Jääalueet

- Vuokkoharjun koulun kenttä / jää
- Järvelän kaukalo ja vapaajää
- Kirkonkylän kaukalo
- Lappilan kaukalo
- Tukkitien pallokenttä

Liikuntahalli, liikuntasalit / koulut

- Vuokkoharjun koulun liikuntasali
- Opintien koulun liikuntasali
- Liikuntahalli (valmistuu 2021)

Kuntopuistot

- Kukonmäen kuntopuisto / kuntorata
- Senioripuisto

Uimarannat

- Valkjärven uimaranta

Muut liikuntapaikat

- Uimahalli
- Frisbeegolfrata
- Myllykylän laavu
- Petanque rata
- Minigolfkenttä

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	369 255	396 100	396 000	-0,0	396 000	396 000
Toimintamenot	-7 657 245	-7 684 510	-7 905 200	2,9	-7 773 100	-7 792 420
Toimintakate (Netto)	-7 287 990	-7 288 410	-7 509 200	3,0	-7 377 100	-7 396 420
Poistot ja arvonalentumiset	-20 325	-33 000	-33 000	0,0	-33 000	-33 000
Tilikauden tulos	-7 308 315	-7 321 410	-7 542 200	3,0	-7 410 100	-7 429 420

Ympäristölautakunta

Palvelusuunnitelman kuvaus

Ympäristölautakunta toimii lupa -ja valvontaviranomaisena ja sen tehtävät jakautuvat rakennusvalvonnan vastualueeseen ja ympäristönsuojelun vastualueeseen.

Lautakunta

toimii

kunnan

ympäristönsuojeluviranomaisena ja rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonta on hoidettu kunnan omana tehtävänä vuoden 2019 alusta lähtien.

Ympäristönsihteerin vastuualueelle kuuluu ympäristönsuojelu. Rakennusvalvonnan osalta on suunniteltu muutos viranhaltijatehtävien osalta. Vastuuviranhaltija vaihtuu siten, että kiinteistöpäällikkö toimii jatkossa viranhaltijana rakennusvalvontatehtävissä ja tekninen johtaja toimii vain kiinteistöpäällikön sijaisena. Teknisen johtajan työpanoksesta 30 % oli aikaisemmin laskettu rakennusvalvontaan ja kiinteistöpäällikön työpanokseksi tulee sama 30 %.

Lautakunta ja sen alaiset viranhaltijat käsittelevät työssään erilaisia lupia, joiden määrään ei voi ennakolta vaikuttaa, vaan lupamäärien kehitys ja vaihtelu johtuvat ulkoisista tekijöistä kuten taloudellisista suhdanteista.

Kunnan strategiassa tavoitteena on terveys ja turvallisuus ja toimenpiteenä on turvallisen ja terveellisen ilmapiirin ja ympäristön vaaliminen.

Strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet vuodelle 2021:

Rakennusvalvonta

Toimenpide: lupakäsittelyssä siirrytään sähköiseen palveluun ja luvista 90 % käsitellään sähköisesti

mittari: toteutumisaste (%)

Ympäristönsuojelu

Elinympäristöstä huolehtiminen

Toimenpide: ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelman toteutuminen

mittari: toteutumisaste (%)

Toimenpide: maa-aineslupien maastomittaukset 5 kpl/talousarviovuosi

mittari: kpl/talousarviovuosi

Sekä rakennusvalvontamaksut että maa-aines- ja ympäristönsuojelulain lupa- ja valvontamaksut on arvioitu suunnilleen samoiksi kuin vuoden 2020 talousarviossa esitetyt. Asiantuntijapalveluja nostavat maastomittaukset ja henkilökuluja asianhallintasihteerin palkkaus rakennusvalvontaan, harjoittelijan palkkaus neljäksi kuukaudeksi ja rakennusvalvonnan ja teknisen puolen yhteinen harjoittelija.

Rakennustarkastus

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	28 826	25 000	30 000	20,0	25 000	25 000
Toimintamenot	-896	-65 580	-65 800	0,3	-64 510	-64 550
Toimintakate (Netto)	27 930	-40 580	-35 800	-11,8	-39 510	-39 550

Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	27 930	-40 580	-35 800	-11,8	-39 510	-39 550

Ympäristönsuojelu

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	15 707	13 000	13 000	0,0	13 000	13 000
Toimintamenot	-86 115	-87 300	-107 280	22,9	-97 280	-97 350
Toimintakate (Netto)	-70 408	-74 300	-94 280	26,9	-84 280	-84 350
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-70 408	-74 300	-94 280	26,9	-84 280	-84 350

Ympäristölautakunta yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	44 533	38 000	43 000	13,2	38 000	38 000
Toimintamenot	-87 011	-152 880	-173 080	13,2	-161 790	-161 900
Toimintakate (Netto)	-42 478	-114 880	-130 080	13,2	-123 790	-123 900
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-42 478	-114 880	-130 080	13,2	-123 790	-123 900

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta tuottaa omalla tehtäväalueellaan laadukkaita palveluja tilaajan kanssa tehdyn palvelusopimuksen mukaisesti. Toiminnot ja palvelut tuotetaan laadukkaasti sekä taloudellisesti järkevästi ja asiakkaita tasapuolisesti kohdellen. Palvelutuotannossa pyritään hyödyntämään paikallista yrittäjyyttä sekä paikallisten seurojen palveluja.

Vastaa Kärkölen Veden ja Vuokkoharjun lämpölaitoksen toiminnasta verkostoineen sekä asemakaava-alueella olevien teiden kunnossapidosta ja rakentamisesta.

Vastaa kunnan kiinteistöjen ja ulko- ja liikunta-alueiden kunnossapidosta.

Vastaa siivouspalvelujen tuottamisesta kunnan kiinteistöille ja ruokahuollon palvelujen tuottamisesta kouluille ja päiväkodille

Laadituttaa yllä mainittuihin tehtäviin liittyviä suunnitelmia sekä vastaa käytännön maankäytön suunnittelusta.

Vastaa siitä, että henkilöstö on ammattitaitoista, palvelu- ja yhteistyökykyistä.

Teknisen lautakunnan strategiasta johdetut tavoitteet 2021

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Elinympäristöstä huolehtiminen	Hinku ja Kets energiakatselmuksukset	raportointi	vihreä: 1/3 kunnan omistamista rakennuksista katselmoitu keltainen: katselmoinnit aloitettu punainen: ei aloitettu
Elinympäristöstä huolehtiminen	Vuotovesiselvitys	raportointi	vihreä: selvitys toteutettu kahdella alueella keltainen: selvitys toteutettu yhdellä alueella punainen: ei aloitettu
Alueiden, olosuhteiden ja kiinteistöjen kehittäminen	Sähköisen huoltokirjan ajastettujen toimintojen toteutuminen	Huoltokirjan raportit	vihreä: 100% tehtävistä suoritettu keltainen: 90%-99% tehtävistä suoritettu punainen: <90% tehtävistä suoritettu

Tekninen suunnittelu

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	1 637	3 000	2 500	-16,7	3 000	3 000
Toimintamenot	-104 908	-134 680	-329 480	144,6	-183 380	-183 520
Toimintakate (Netto)	-103 271	-131 680	-326 980	148,3	-180 380	-180 520
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	***	0	0
Tilikauden tulos	-103 271	-131 680	-326 980	148,3	-180 380	-180 520

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulosalue sisältää teknisen lautakunnan, hallinnon ja suunnittelun.

Teknisen toimen ja suunnittelun toimintaperiaate on luoda kestävän kehityksen periaatteita kunnioittaen kuntalaisille vaihtoehtoisia malleja asumiseen ja yrittämiseen sekä tarjota monipuolista tonttitarjontaa.

Asemakaavoitus, kiinteistöjen ja kunnallistekniikan suunnittelu tehdään asukkaiden ja asiakkaiden tarpeisiin ja toiveisiin nojautuen huomioimalla suunnittelun edellyttämä vuorovaikutus henkilöstön ja viranomaistahojen kanssa.

Teknisessä suunnittelussa on varattu määrärahaa kaavoitusohjelmassa 2021–2022 olevien hankkeiden suorittamiseen. Teknisen toimen johtava viranhaltija on tekninen johtaja.

Kiinteistöt

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	3 255 325	3 161 090	3 255 220	3,0	3 269 240	3 292 640
Toimintamenot	-2 201 609	-2 228 870	-2 285 200	2,5	-2 300 190	-2 301 460
Toimintakate (Netto)	1 053 715	932 220	970 020	4,1	969 050	991 180
Poistot ja arvonalentumiset	-268 734	-384 260	-458 310	19,3	-698 080	-697 510
Tilikauden tulos	784 981	547 960	511 710	-6,6	270 970	293 670

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulosalue sisältää rakennetut kiinteistöt, liikuntapaikat, Huovilan puiston, yleiset alueet ja kaava-alueilla sijaitsevat puistot, sekä matonpesupaikan hoitamisen.

Kiinteistöpalvelujen tehtävä on huolehtia kunnan kiinteistöomaisuuden kunnosta oikein mitoitetuilla ja oikea aikaisilla korjauksilla sekä huolehtia siitä, että tilojen käyttäjillä on päivittäin käytössään terveelliset ja turvalliset toimintatilat.

Rakennuksia kunnan eri toimialojen käytössä on käyttötarkoituksen mukaan laskentatavasta riippuen 19 kappaletta ja niiden yhteenlaskettu kerrosala on noin 22 000 m². Rakennuksista neljä on vuokrattu Kuntala Oy:ltä. Kolme rakennusta on leasing-sopimuksella vuokrattu Danske Bankilta. Vuoden 2021 aikana valmistuu kuntaan uusi liikuntahalli 2250 kem².

Rakennukset:

- Kunnanvirasto
- Järvelätalo
- Tekninen varikko
- Kirjasto
- Nuokku
- Urheilutalo
- Opintienkoulu/Uimahalli
- Paloasema
- Vuokkoharjunkoulu/Päiväkoti
- Vanhainkoti
- Lepola
- Ilppola koti
- Huovilan asunto
- Huovilan lato
- Huovilan huoltorakennukset
- Yhtenäiskoulu, keltasiipi
- Varikko / Hähkäniementie 10
- Terveysasema

– Liikuntahalli (valmistuu 2021)

Liikuntapaikkojen turvallisen käytön takaavaa kunnossapitoa kohdennetaan erityisesti käyttäjien toivomiin ajankohtiin. Uusia harrastuspaikkoja pyritään toteuttamaan käyttäjien toiveiden mukaan.

Kiinteistötoimen kuluihin on huomioitu kiinteistöjen leasing-vuokria 227 000 euroa.

Kiinteistötoimen palveluksessa on 2,7 kiinteistönhoitajaa ja yksi osa-aikainen liikunta-alueista vastaava työntekijä. Vuoden 2021 aikana henkilöstö vaihtuu työnjohdossa eläköitymisen myötä.

Liikenneväylät

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	413	0	0	***	0	0
Toimintamenot	-273 029	-280 600	-282 280	0,6	-281 360	-281 400
Toimintakate (Netto)	-272 616	-280 600	-282 280	0,6	-281 360	-281 400
Poistot ja arvonalentumiset	-257 187	-287 520	-288 840	0,5	-275 720	-274 970
Tilikauden tulos	-529 803	-568 120	-571 120	0,5	-557 080	-556 370

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulosalue sisältää kaavatiet ja muut tiet sekä alueet. Toiminnan tavoitteena on pitää kunnan kunnossapitovastuun mukaiset tiealueet ympärivuotisesti turvallisessa ja hoidetussa kunnossa.

Huomio pyritään erityisesti kohdentamaan jalankulku- ja pyöräteiden valaistukseen ja talvihoitoon.

Kaavateitä on 40,0 km, joista n. 95 % on päällystettyjä. Toimintakulut sisältävät avustuksen yksityisteiden kunnossapitoon.

Kaavateiden kunnossapidosta vastaa yksi vakituinen työntekijä. Talvikaudeksi on palkattu yksi avustava työntekijä.

Tekninen lautakunta jakaa talousarviossa päätetyn yksityistieavustuksen.

Kärkölen Vesi

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	1 042 001	995 000	995 000	0,0	995 000	995 000
Toimintamenot	-511 364	-471 130	-475 640	1,0	-466 070	-466 220
Toimintakate (Netto)	530 637	523 870	519 360	-0,9	528 930	528 780
Rahoitustuotot ja- kulut	-98 377	-96 250	-66 250	-31,2	-82 250	-82 250
Poistot ja arvonalentumiset	-377 294	-399 640	-395 530	-1,0	-505 440	-509 440
Tilikauden tulos	54 966	27 980	57 580	105,8	-58 760	-62 910

KÄRKÖLÄN VESI TULOSLASKELMA	TP 2019	TA+MUUT. 2020	TA2021	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUOTOT	1 041 880	995 000	995 000	0,0
MUUT TOIMINTATUOTOT	121	0	0	
TOIMINTATUOTOT	1 042 001	995 000	995 000	0,0
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-177 268	-171 540	-164 550	-4,1
PALKAT JA PALKKIOT	-147 794	-142 390	-137 780	-3,2
HENKILÖSIVUKULUT	-29 474	-29 150	-26 770	-8,2
ELÄKEKULUT	-25 001	-24 970	-22 730	-9,0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-4 473	-4 180	-4 040	-3,3
PALVELUJEN OSTOT	-189 871	-166 630	-177 980	6,8
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-117 007	-106 800	-107 850	1,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-27 218	-26 160	-25 260	-3,4
TOIMINTAKULUT	-511 364	-471 130	-475 640	1,0
TOIMINTAKATE	530 637	523 870	519 360	-0,9
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 543	1 500	1 500	0,0
KORKOKULUT	-45 946	-44 000	-14 000	-68,2
MUUT RAHOITUSKULUT	-53 974	-53 750	-53 750	0,0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-98 377	-96 250	-66 250	-31,2
VUOSIKATE	432 260	427 620	453 110	6,0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-377 294	-399 640	-395 530	-1,0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-377 294	-399 640	-395 530	-1,0
TILIKAUDEN TULOS	54 965	27 980	57 580	105,8
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	54 965	27 980	57 580	105,8

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kärkölän Vesi on kunnan muusta toiminnasta kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö. Kärkölän Vedellä on noin 3 300 asukasta asiakkaina talousvesipuolella ja 2 340 asukasta jätevesipuolella. Asiakkaina on kotitalouksia, paikallista teollisuutta ja muuta palvelutoimintaa.

Vesilaitoksella käsitellään ja pumpataan verkostoon puhdasta pohjavettä 263 801 m³. Jätevettä vastaanotetaan puhdistamolle 270 403 m³. Jätevedenpuhdistamon osalta varaudutaan aloittamaan uuden puhdistamon tai siirtoviemärin rakentaminen vuoden 2021 aikana.

Juomaveden kulutuksessa ei arvioida tulevan suuria muutoksia. Vuotovesien vähentämiseksi jatketaan 2020 keskeytynyttä selvitystyötä. Lisäksi pyritään ohjaamaan resursseja verkoston kartoitustyöhön.

Vesilaitoksen toimintaa ohjaa pyrkimys hyvään asiakaspalveluun ja asiakastyytyvyyteen sekä tarve turvata toiminta-alueella asuvien kuntalaisten perusoikeuksiin kuuluva häiriötön puhtaan juomaveden saanti kaikissa tilanteissa.

Kärkölän Veden teknisestä toiminnasta huolehtii kaksi työntekijää.

Sisäinen palvelutuotanto

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	1 048 660	1 065 780	1 054 640	-1,0	1 076 680	1 076 990
Toimintamenot	-1 042 465	-1 055 500	-1 100 900	4,3	-1 048 410	-1 049 230
Toimintakate (Netto)	6 195	10 280	-46 260	-550,0	28 270	27 760
Poistot ja arvonalentumiset	-32 346	-29 200	-26 320	-9,9	-23 750	-22 500
Tilikauden tulos	-26 151	-18 920	-72 580	283,6	4 520	5 260

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulosalue sisältää konekeskuksen, lämpölaitoksen sekä siivous- ja ruokahuollon.

Konekeskus

Konekeskuksen kalustoa pyritään käyttämään tehokkaasti ja kaluston huolto ja uusiminen tehdään suunnitelmallisesti. Kalustoa on uusittu ja käyttöastetta pyritään pitämään tehokkaana.

Vuokkoharjun lämpölaitos

Lämpölaitoksesta toimitetaan lämpöä käyttäjille riittävästi ja laitoksen oikealla käytöllä ja huolloilla varmistetaan edullinen, häiriötön ja ympäristöystävällinen lämmöntuotanto.

Ruokapalvelut

Kärkölän kunnan ruokapalveluja tuotetaan yhdessä valmistuskeittiössä. Opintien keittiöissä valmistetaan koulupäivinä yhteensä noin 600 lounasta ja lisäksi aamu- ja välipalat varhaiskasvatukseen. Päiväkodilla ruuan jakelusta huolehtii pieni palvelukeittiö.

Opintien keittiö tarjoaa henkilökunnalle mahdollisuuden työpaikkalounaaseen. Kunnan eläkeläisillä on mahdollisuus käydä ruokailemassa Opintien koulun ruokalassa sen jälkeen, kun kouluruokailu on päättynyt, jos ruokaa on jäänyt jäljelle.

Vuoden 2020 tuotannoksi on arvioitu noin 127 000 suoritetta (1 suorite = lounaat ja muut ateriat lounaiksi muutettuna).

Toiminnan lähtökohtana on tuottaa laadukkaita ja kustannustehokkaita ruokapalveluja mm. koulujen oppilaille, päiväkotilapsille, vanhuksille (ateriapalvelu) sekä henkilöstölle. Laadukkaalla ruokapalvelulla on suuri merkitys päiväkotilasten, koululaisten ja vanhusten terveyteen ja hyvinvointiin.

Ruokapalvelun kustannuksista yli puolet on henkilöstökuluja. Elintarvikkeiden osuus on alle 30 % ja sisäiset vuokrat vievät 10%.

Ruokahuolto työllistää 7 työntekijää, joista yksi on osa-aikainen. Palvelupäällikön työajasta noin puolet kuluu ruokapalvelun tehtävissä.

Siivouspalvelut

Siivottavaa pinta-alaa on noin 10 500 m². Siivottavia kohteita ovat koulukiinteistöt, uimahalli, päiväkotito, paloasema, kirjasto, nuorisotalo ja kunnanvirasto. Uutena kohteena vuonna 2020 tulee mukaan liikuntahalli.

Puhtaanapitotyötä tekee 9 työntekijää, joista yksi toimii tiimivastaavana ja yksi on osa-aikainen. Tarvittaessa lisäpalvelua ostetaan yksityisiltä toimijoilta. Palvelupäällikön työpanoksesta lasketaan puolet siivouspalveluun.

Siivouspalvelun kustannuksista suurin osan eli 90 % muodostuu henkilöstökuluista. Aineisiin ja tarvikkeisiin menee noin 4 %.

Tekninen lautakunta yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	5 348 035	5 224 870	5 307 360	1,6	5 343 920	5 367 630
Toimintamenot	-4 133 375	-4 170 780	-4 473 500	7,3	-4 279 410	-4 281 830
Toimintakate (Netto)	1 214 660	1 054 090	833 860	-20,9	1 064 510	1 085 800
Rahoitustuotot ja -kulut	-98 377	-96 250	-66 250	-31,2	-82 250	-82 250
Poistot ja arvonalentumiset	-935 561	-1 100 620	-1 169 000	6,2	-1 502 990	-1 504 420
Tilikauden tulos	180 722	-142 780	-401 390	181,1	-520 730	-500 870

Käyttötalous yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muut %	SV 2022	SV 2023
Toimintatulot	6 052 601	5 917 620	6 100 960	3,1	5 988 270	6 011 980
Toimintamenot	-29 680 530	-30 363 310	-31 579 830	4,0	-31 366 100	-31 800 080
Toimintakate (Netto)	-23 627 928	-24 445 690	-25 478 870	4,2	-25 377 830	-25 788 100
Rahoitustuotot ja -kulut	65 005	-95 500	-5 150	-94,6	-66 000	-66 000
Poistot ja arvonalentumiset	-955 886	-1 133 620	-1 202 000	6,0	-1 535 990	-1 537 420
Tilikauden tulos	-24 518 809	-25 674 810	-26 686 020	3,9	-26 979 820	-27 391 520

5. Tuloslaskelma

	TP 2019	MTA 2020	TA 2021	Ero%	SV 2022	SV 2023
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	2 583 561	2 406 330	2 389 750	-0,7	2 407 390	2 408 560
MAKSUTUOTOT	260 459	263 800	268 700	1,9	263 700	263 700
TUET JA AVUSTUKSET	168 888	243 650	377 650	55,0	230 000	230 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 039 693	3 003 840	3 064 860	2,0	3 087 180	3 109 720
TOIMINTATUOTOT	6 052 601	5 917 620	6 100 960	3,1	5 988 270	6 011 980
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-6 070 690	-6 275 830	-6 708 470	6,9	-6 585 800	-6 585 800
PALKAT JA PALKKIOT	-4 705 566	-4 878 740	-5 239 650	7,4	-5 141 040	-5 141 040
HENKILÖSIVUKULUT	-1 365 124	-1 397 090	-1 468 820	5,1	-1 444 760	-1 444 760
ELÄKEKULUT	-1 226 498	-1 256 500	-1 317 690	4,9	-1 297 030	-1 297 030
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-138 627	-140 590	-151 130	7,5	-147 730	-147 730
PALVELUJEN OSTOT	-19 040 420	-19 506 020	-20 145 090	3,3	-20 265 550	-20 677 050
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 361 106	-1 266 360	-1 307 200	3,2	-1 151 360	-1 151 360
AVUSTUKSET	-499 258	-553 390	-568 300	2,7	-523 390	-523 390
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 709 055	-2 761 710	-2 850 770	3,2	-2 840 000	-2 862 480
TOIMINTAKULUT	-29 680 530	-30 363 310	-31 579 830	4,0	-31 366 100	-31 800 080
TOIMINTAKATE	-23 627 928	-24 445 690	-25 478 870	4,2	-25 377 830	-25 788 100
VEROTULOT						
VEROTULOT	15 836 928	16 894 000	17 230 000	2,0	17 108 000	17 410 000
VALTIONOSUUDET						
VALTIONOSUUDET	7 980 041	8 679 630	8 638 000	-0,5	8 809 050	9 322 200
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	58 652	35 000	35 000	0,0	35 000	35 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	200 237	106 750	69 000	-35,4	69 000	69 000
KORKOKULUT	-118 509	-164 000	-36 900	-77,5	-90 000	-90 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-75 374	-73 250	-72 250	-1,4	-80 000	-80 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	65 005	-95 500	-5 150	-94,6	-66 000	-66 000
VUOSIKATE	254 046	1 032 440	383 980	-62,8	473 220	878 100
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-955 886	-1 133 620	-1 202 000	6,0	-1 535 990	-1 537 420
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-955 886	-1 133 620	-1 202 000	6,0	-1 535 990	-1 537 420

TILIKAUDEN TULOS -701 840 -101 180 -818 020 708,5 -1 062 770 -659 320

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ -701 840 -101 180 -818 020 708,5 -1 062 770 -659 320

6. Investointiosa

RAKENTAMISOHJELMA 2021 - 2025						
	1 000 €	2021	2022	2023	2024	2025
Kunnanhallitus						
Maanosto						
Osakkeiden osto						
Maanmyynti		10	10	10	10	10
Kunnanhallitus, menot yhteensä						
Kunnanhallitus, tulot yhteensä		10	10	10	10	10
Sivistystoimi						
Yhtenäiskoulun kalusteet			450			
Liikuntahallin kalusteet		40				
Sivistystoimi, menot yhteensä		40	450	0	0	0
Kiinteistöt						
Yhtenäiskoulun 2. vaihe		6 070	2 602			
Liikuntahallin rakentaminen		1 750				
Avustus liikuntapaikkarakentamiseen		150				
Urheilukentän peruskorjaus			350			
Keskuspuiston kunnostaminen		15				
Avustus keskuspuiston kunnostamiseen		25				
Kiinteistöjen korjauksia (pitkätähtäimen suunnitelma)		100	100	100	100	100
Tekojäärata (10% osuus)				40		
Kiinteistöt, menot yhteensä		7 935	3 052	140	100	100
Kiinteistöt, tulot yhteensä		175				
Liikenneväylät						
Kaavateiden päällystys		50	50	50	50	50
Liikenneväylien valaistus		50	50	50	50	50
Kaavateiden rakentaminen ja korjaus		30	30	30	30	30
Valkjärven alueen kaavatiet		10	40	50		
Opintien liikennejärjestelyjen 2. vaihe		40	40			
Liikenneväylät, menot yhteensä		180	210	180	130	130
Kärkölän Vesi						
Vesi- ja viemäriverkoston saneeraus		100	50	50	50	50
Vesi- ja viemäri liittymien rakentaminen		40	40	40	40	40
Valkjärven alueen vesihuolto		10	65			
Jätevedenpuhdistamon saneeraus/siirtoviemäri		1 650	1 650			
Jätevesipumppaamoiden saneeraus		50	50			
Kärkölän Vesi, menot yhteensä		1 850	1 855	90	90	90
Kärkölän Vesi, tulot yhteensä						
Sisäinen palvelutoiminta						
Sisäinen palvelutoiminta, menot yhteensä						

Investointimenot yhteensä	10 005	5 567	410	320	320
Investointitulot yhteensä	185	10	10	10	10
Nettomenot yhteensä	9 820	5 557	400	310	310

RAKENTAMISOHJELMA 2021–2025

Investointien perustelut

Kunnanhallitus edellyttää, että investointiosassa esitetyille kohteille tehdään hyväksytty toteutussuunnitelma ennen investoinnin aloittamista ja suunnitelman hyväksyy toimialajohtaja.

Yhtenäiskoulun kalusteet

Yhtenäiskoulun 2. vaiheen kaluste ja opetusvälinehankinnat.

Liikuntahallin kalusteet

Liikuntahallin kerhotilojen kalustaminen.

Yhtenäiskoulun 2. vaihe

Käynnistetään Opintien koulun luokkatilat korvaavan hankkeen rakentamisvaihe. Kustannusten jakautuminen tuleville vuosille tarkentuu suunnittelun etenemisen myötä.

Liikuntahallin rakentaminen

Valmistuu 06/2021

Urheilukentän peruskorjaus

Urheilukentän peruskorjausta jatketaan juoksuratojen osalta erikseen teetettävän suunnitelman perusteella vuonna 2022.

Keskuspuiston kunnostaminen

Hankkeen jatko siirtyy vuodelta 2020. Keskuspuistoon rakennetaan mm. kioski. Hankkeen käynnistymiseksi edellytetty avustus saadaan, kun tarvittavat rakennusluvut on hankkeelle saatu.

Kiinteistöjen korjauksia (pitkántähtäimen suunnitelma)

Kuntotutkimuksissa havaittuja kiireellisiä korjauksia tehdään kiinteistöjen korjausvelkakohteiden kustannusarvion sekä määrärahojen mukaisesti.

Tekojääradan rakentaminen

Urheilualueelle rakennetaan jääkiekkokaukalon kokoinen tekojääalue vuonna 2023. Hanke toteutetaan yhteistyössä paikallisten

yritysten ja yhteisöjen kanssa. Hankkeelle pyritään saamaan liikuntapaikka-avustusta. Kunta varautuu osallistumaan hankkeeseen 10% osuudella kokonaiskustannuksista.

Liikenneväylien päällystäminen

Huonokuntoisia kaavateitä päällystetään kohteiden kiireellisyysjärjestyksessä.

Liikenneväylien valaistus

Elohopeahöyryvalaisimia muutetaan LED-valaisimiksi eri liikenneväylillä.

Liikenneväylien rakentaminen ja korjaus

Kaavateiden korjauksia eri kohteissa

Valkjärven alueen kaavatiet

Käynnistetään Valkjärven asuntoalueen kaavateiden rakentaminen kun kaavallinen valmius on saatu.

Opintien liikennejärjestelyjen 2. vaihe

Uudisrakentamisvaiheen aiheuttamat hulevesijärjestelyt vaativat korjausrakentamista. Lisäksi liikenneturvallisuus koulujen kohdalla sekä pysäköinnin järjestäminen turvallisesti vaatii muutoksia Virkatielle.

Vesi- ja viemäriverkoston saneeraus

Kohteita, joissa vuotovesiä valuu viemäriverkoston, kartoitetaan tarkemmin ja tehdään maastotöitä vuotojen paikallistamiseksi.

Vesi- ja viemäriliittymien rakentaminen

Liittymiä rakennetaan hyväksytyillä toiminta-alueilla oleviin kiinteistöihin.

Valkjärven alueen vesihuolto

Käynnistetään Valkjärven alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Rakentaminen aloitetaan vasta kun tontteja alueelta on myyty.

Jätevedenpuhdistamon saneeraus/siirtoviemäri

Puhdistamon saneeraus/uudisrakentaminen tai siirtoviemäriin rakentaminen aloitetaan 2022 ja pyritään saamaan käyttökuntoon keväällä 2023.

Jätevedenpumppaamoiden saneeraus

Toimintavarmuuden parantamiseksi uusitaan kriittisimmät ja kiireellisimmät pumppaamot. saneeraukset pyritään saamaan valmiiksi vuonna 2022.

7. Rahoitusosa

TALOUSARVION RAHOITUSOSA	TP 2019	MTA 2020	TA 2021	TS2022	TS2023
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	254 046	1 032 440	383 980	473 220	878 100
Satunnaiset erät	0				
Tulorahoituksen korjauserät	-120 414		0	0	0
Investointien rahavirta					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5 530 664	-3 815 000	-10 005 000	-5 567 000	-410 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	775 000	175 000		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	225 598	10 000	10 000	10 000	10 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 171 434	-1 997 560	-9 436 020	-5 083 780	478 100
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	102 000	102 000	102 000	102 000	102 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	0	3 505 560	10 534 020	6 181 780	619 900
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-598 255	-600 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	10 000 000				
Oman pääoman muutokset	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset	957 708	0			0
Rahoituksen rahavirta	10 461 452	3 007 560	9 436 020	5 083 780	-478 100
Rahavarojen muutos	5 290 018	1 010 000	0	0	0
Rahavarat 1.1.	2 093 387				
Rahavarat 31.12.	7 630 888				
Rahavarojen muutos	5 537 501				

8. Talousarvion sitovuustasot

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto		
	Määrärahat	Tuloarvio
Käyttötalous		
Toimielin		
Keskusvaalilautakunta	13 960	
Tarkastuslautakunta	15 340	
Kunnanhallitus	18 998 750	354 600
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	7 905 200	396 000
Ympäristölautakunta	173 080	43 000
Tekninen lautakunta	4 473 500	5 307 360
Tuloslaskelmaosa		
Verotulot		17 230 000
Valtionosuudet		8 638 000
Korkotulot		35 000
Korkomenot	36 900	
Muut rahoitustulot		69 000
Muut rahoitusmenot	72 250	
Investointiosa		
Toimielin		
Kunnanhallitus		
Maanmyynti		10 000
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta		
Liikuntahallin kalusteet	40 000	
Tekninen lautakunta		
Yhtenäiskoulun 2. vaihe	6 070 000	
Liikuntahallin rakentaminen	1 750 000	
Avustus liikuntapaikkarakentamiseen		150 000
Keskuspuiston kunnostaminen	15 000	
Avustus keskuspuiston kunnostamiseen		25 000
Kiinteistöjen korjauksia (pitkántähtäimen suunnitelma)	100 000	
Kaavateiden päällystys	50 000	
Liikenneväylien valaistus	50 000	
Kaavateiden rakentaminen ja korjaus	30 000	
Valkjärven alueen kaavatiet	10 000	
Opintien liikennejärjestelyjen 2. vaihe	40 000	
Vesi- ja viemäriverkoston saneeraus	100 000	
Vesi- ja viemäri liittymien rakentaminen	40 000	
Valkjärven alueen vesihuolto	10 000	
Jätevesipuhdistamon saneeraus/siirtoviemäri	1 650 000	
Jätevesipumppaamoiden saneeraus	50 000	

Rahoitusosa		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen lisäykset		
Antolainauksen vähennykset		102 000
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		10 534 020
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 200 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0
Talousarvion loppusumma	42 893 980	42 893 980

9. Taloussuunnitelma 2021-2024

tulovero%	22,00	22,00	22,00	22,00	22,00	22,00
	TP2019	MTA2020	TA2021	TS2022	TS2023	TS2024
Toimintatuotot	6 053	5 917	6 101	5 988	6 011	6 036
Toimintakulut	29 681	30 363	31 580	31 366	31 800	32 245
TOIMINTAKATE	-23 628	-24 446	-25 479	-25 378	-25 789	-26 209
toimintakatteen kasvu%		3,5	4,2	-0,4	1,6	1,6
<i>Kunnallisverot</i>	14 235	15 050	15 108	15 098	15 439	15 593
<i>Yhteisöverot</i>	698	744	995	883	844	844
<i>Kiinteistöverot</i>	904	1 100	1 127	1 127	1 127	1 127
Verotulot	15 837	16 894	17 230	17 108	17 410	17 564
verotulojen kasvu %		6,7	2,0	-0,7	1,8	0,9
Valtionosuudet	7 980	8 679	8 638	8 809	9 322	9 664
		8,8	-0,5	2,0	5,8	3,7
Korkotuotot	59	35	35	35	35	35
Muut rahoitustuotot	200	107	69	69	69	69
Korkokulut	119	164	37	90	90	90
Muut rahoituskulut	75	74	72	80	80	80
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	65	-96	-5	-66	-66	-66
VUOSIKATE	254	1 032	384	473	878	954
Poistot	956	1 134	1 202	1 536	1 537	1 537
Satunnaiset erät						
Ylijäämä/alijäämä	-702	-101	-818	-1 063	-659	-583
Kumulatiivinen ylij/alij. 1000 eur	3 465	3 364	2 546	1 483	824	241
Kumulatiivinen ylij/alij. eur/asukas	793	776	594	350	196	58
Konserni:						
Kumulatiivinen ylij/alij. 1000 eur	920	819	1	-1 062	-1 721	-2 304
Kumulatiivinen ylij/alij. eur/asukas	211	189	0	-251	-410	-555
RAHOITUSLASKELMA						
<i>Tulorahoitus</i>						
<i>Vuosikate</i>	254	1 032	384	473	878	954
<i>Satunnaiset erät</i>						
<i>Tulorahoituksen korjauserät</i>	-120	0	0	0	0	0
<i>Investoinnit</i>						
<i>Käyttöomaisuusinvestoinnit</i>	-5 531	-3 815	-10 005	-5 567	-410	-320
<i>Rahoitusos. investointimenoihin</i>		775	175			
<i>Käyttöomaisuuden myyntitulot</i>	226	10	10	10	10	10
Varsin. toiminta ja invest. netto	-5 171	-1 998	-9 436	-5 084	478	644

Rahoitustoiminnan kassavirta*Antolainauksen muutokset*

<i>Antolainasaamisten lisäykset</i>	0	0	0	0	0	0
-------------------------------------	---	---	---	---	---	---

<i>Antolainasaamisten vähennykset</i>	102	102	102	102	102	102
---------------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Lainakannan muutokset

<i>Nettolainan otto</i>	9402	2905	9334	4982	-580	-746
-------------------------	------	------	------	------	------	------

Oman pääoman muutokset

<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	1 205	0	0	0	0	0
--------------------------------------	-------	---	---	---	---	---

Rahoitustoiminta, netto	10 709	3 008	9 436	5 084	-478	-644
--------------------------------	---------------	--------------	--------------	--------------	-------------	-------------

Lainakanta, 1.000 eur	17 694	20 599	29 933	34 915	34 335	33 589
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Lainakanta eur /asukas	4 050	4 753	6 987	8 241	8 187	8 086
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------